

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра корейської і японської філології
Кваліфікаційна робота магістра з корейської філології

на тему:

**ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З СОМАТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ В
СУЧАСНІЙ КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ І
ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ**

Студентки групи Мкор 53-23
факультету східної і слов'янської філології
денної форми навчання
Освітньої програми
Східна філологія: корейська мова і література,
переклад, методика навчання
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.066 Східні мови та літератури
(переклад включно), перша – корейська
Полянської Анастасії Дмитрівни

Науковий керівник:
канд. філол. наук, доц. Охріменко В.О.

Допущена до захисту
«___» _____ 2024 року
Завідувач кафедри

_____
(підпис)

_____
(ПІБ)

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ФРАЗЕОЛОГІЯ ЯК ОБ’ЄКТ ПЕРЕКЛАДУ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ	7
1.1. Фразеологізми та ідіоматичність: дослідження понять в сучасних наукових студіях.....	7
1.2. Питання класифікації фразеологізмів.....	16
1.3. Методика дослідження перекладу фразеологічних одиниць.....	22
Висновки до Розділу 1	26
РОЗДІЛ 2. СОМАТИЧНІ ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ В КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ: СТРУКТУРНОСЕМАНТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	27
2.1. Особливості внутрішньої форми фразеологічних одиниць.....	27
2.2. Дослідження структури та семантики СФО корейської мови.....	28
2.2.1. СФО з компонентом «голова (머리)».....	28
2.2.2. СФО з компонентом «обличчя (얼굴)».....	34
2.2.3. СФО з компонентом «очі (눈)».....	37
2.2.4. СФО з компонентом «рот (입)»	45
2.2.5. СФО з компонентом «язик (혀)»	47
2.2.7. СФО з компонентом «ніс (코)»	50
Висновки до Розділу 2	53
РОЗДІЛ 3. ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АНАЛІЗ СОМАТИЧНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ В КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ	54
3.1. Буквальний переклад (калькування)	54
3.1. Прямий переклад	55
3.2. Трансформаційний переклад.....	61
Висновки до Розділу 3	65
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	71
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	77
요약	78
ДОДАТОК.....	81

ВСТУП

Фразеологічні одиниці є важливою складовою будь-якої мови, відображаючи її культурні, історичні та соціальні особливості. Початок наукового вивчення корейської фразеології припадає на першу половину ХХ століття. Серед перших, хто почав систематично досліджувати це явище, був науковець Но Су Рьон. Його праця «Вивчення фразеології» (1936 р.) стала фундаментальною для цього напрямку. У цій роботі він підкреслив важливість фразеології як окремої лінгвістичної дисципліни та запропонував власний термін для позначення фразеологічних одиниць – «관용구». Він також висловив думку про те, що фразеологізми передаються з покоління в покоління без істотних змін (Жила, 2011).

Наукові дослідження у сфері фразеології продовжилися в 1960-х роках, коли І Хун Джон у своїй праці «Фразеологізми та пов'язані з ними давні билиці» (1961 р.) розвинув ідеї Но Су Рьона та розглянув фразеологізми як відтворювані мовні одиниці, що зберігають національну традицію. У 1962 році І Гі Мун у книзі «Вивчення прислів'їв» виокремив фразеологію в окрему дисципліну, а також запропонував вивчати її як частину ширшої лінгвістичної науки – пареміології, яка займається дослідженням прислів'їв, приказок та інших стійких мовних конструкцій.

Кім Мун Чхан у 1966 році запропонував нове визначення фразеологічних одиниць, ввівши термін «속어». Він також детально дослідив фразеологізми з соматичним компонентом «рука», що стало важливим напрямом у вивченні корейських фразеологізмів. Важливою була його спроба розмежувати «широке» і «вузьке» розуміння фразеології. В межах «вузького» підходу Кім Мун Чхан вивчав лише стійкі вирази, тоді як «широке» охоплювало всі форми народної мудрості: прислів'я, метафори, афоризми.

Протягом 1970-х років відбувся значний поступ у вивченні фразеології. Зосереджували увагу на теоретичних аспектах і семантичному аналізі фразеологічних одиниць, досліджуючи їх структуру та значення. У цей період було закладено основи для подальших досліджень, які набули широкого розмаху в кінці ХХ століття (Жила, 2011).

1980-ті роки стали періодом активної роботи у сфері корейської фразеології. Було опубліковано численні статті, монографії та словники, що систематизували й каталогізували фразеологічний фонд корейської мови. Особливо важливими були роботи Кан Ві Гю, Кім Мун Чхана, Чхве Кьон Пона, І Чон Чхоля, Хон Че Сона. У 1990-х роках дослідження фразеології продовжили набирати обертів. Лінгвісти досліджували не лише загальні питання фразеології, але й порушували нові теми, як-от діалектні фразеологізми та фраземи з емоційним забарвленням.

Інтерес до порівняльного вивчення фразеологізмів також значно зріс у цей період. Дослідження проводилися на основі зіставлення корейських фразеологізмів з фразеологізмами інших мов, зокрема японської, китайської тощо. Це дало змогу побачити подібності та відмінності у функціонуванні стійких мовних зворотів у різних культурних контекстах. Окрім традиційних порівняльних досліджень, було розпочато роботи з аналізу корейських фразеологізмів у порівнянні з англійською, французькою, німецькою та іншими європейськими мовами.

Питання термінології у фразеології також залишалося актуальним протягом багатьох років. У корейській мові існує кілька термінів для позначення фразеологічних одиниць: «관용구», «속어», «이디엄», «관용어», «익힘말», «악은말», «관용표현». Це свідчить про різноманітність підходів до розуміння фразеології та її класифікації. Попри розмаїття термінів, науковці все ще працюють над уніфікацією термінології для точнішого визначення явищ у межах фразеології.

Таким чином, фразеологія корейської мови розвивалася протягом тривалого часу, починаючи від практичних спостережень за мовними явищами та завершуючи теоретичними дослідженнями, що охоплюють широкий спектр питань. Завдяки внескам таких видатних лінгвістів, як Но Су Рьон, І Хун Джон, І Гі Мун, Кім Мун Чхан, Хван Хі Йон, було створено міцне підґрунтя для подальшого розвитку цієї науки (Gang, 2005; Ha, 1967; Mun, 1998; Park, 2000). Сучасні наукові роботи продовжують дослідження в галузі фразеології, що дозволяє краще зрозуміти структуру мови, її історію та культурні особливості.

Актуальність дослідження. Соматичні компоненти, які включають частини тіла, є одними з найбільш поширених елементів у фразеологізмах. Вони надають

мовним виразам конкретності та образності, що робить їх більш виразними. У сучасній корейській мові фразеологічні одиниці з соматичним компонентом відіграють значну роль у формуванні мовної картини світу, передаючи не лише значення, але й культурні коди та світоглядні уявлення корейців. В.Г. Жила присвятила низку своїх праць прямо (Жила, 2020), або опосередковано (Жила, 2011) вивченню корейських фразеологізмів із соматичним компонентом. Але перекладом з корейської на українську мову таких одиниць ніхто не займався, що визначає актуальність цієї наукової роботи.

Метою дослідження є аналіз структурно-семантичних особливостей фразеологічних одиниць з соматичним компонентом у сучасній корейській мові, а також розробка адекватних підходів до їх перекладу на українську мову. Для досягнення цієї мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- узагальнити досвід зарубіжної та вітчизняної лінгвістики у сфері поняття фразеологізми та ідіоматичність;
- розглянути питання класифікації фразеологізмів
- описати методика дослідження перекладу фразеологічних одиниць;
- здійснити дослідження структури та семантики соматичних фразеологічних одиниць (далі СФО) корейської мови, а саме: СФО з компонентом «голова (머리)», «обличчя (얼굴)», «очі (눈)», «рот (입)», «язик (혀)», «вухо (귀)» та «ніс (코)»;
- провести перекладацький аналіз соматичних фразеологічних одиниць в корейській мові та показати буквальний переклад і трансформаційний переклад.

Об'єктом дослідження є фразеологічні одиниці з соматичним компонентом у сучасній корейській мові, а **предметом дослідження** є структурно-семантичні особливості цих фразеологізмів та їхні перекладацькі аспекти на українську мову.

Матеріалом для дослідження стали 200 корейських фразеологізмів із соматичним компонентом, дібраних зі словників «1000 Key Korean Idioms and Proverbs (bilingue Coréen – anglais): Improve Your Korean With Key Expressions» авторів Jin-Young Min та So-Young Park і «500 Common Korean Idioms» авторки Danielle O. Pyun.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувалися різні методи, зокрема:

- описовий метод для виявлення та характеристики фразеологічних одиниць;
- структурно-семантичний аналіз для вивчення будови та значення фразеологізмів;
- зіставний метод для порівняння корейських та українських фразеологізмів;
- метод експлікації для перекладу складних фразеологічних одиниць.

Теоретична цінність пропонованої роботи полягає в тому, що дослідження особливостей перекладу корейських фразеологічних одиниць з соматичним компонентом на українську мову розширює знання про методи перекладу фразеологізмів, зокрема, щодо використання різних підходів та стратегій перекладу. Це допомагає виявити та систематизувати різноманітні стратегії перекладу, які можуть бути корисними для перекладачів та дослідників у цьому напрямку. Дослідження фразеологізмів з соматичним компонентом дозволяє глибше зрозуміти культурні та мовні особливості корейської мови, що є важливим для міжкультурної комунікації та перекладацької практики.

Практичне значення пропонованої роботи полягає в можливості використання її результатів у лекційних курсах, на семінарських та практичних заняттях з теорії та практики перекладу, при написанні кваліфікаційних та курсових робіт. Ця робота може бути корисною також перекладачам-початківцям, які бажають перевірити свої здібності в перекладі фразеологічних одиниць з корейської на українську мову. Крім того, результати дослідження можуть бути використані у розробці методичних матеріалів для викладання корейської мови та культури.

Апробацію роботи було здійснено на Міжнародній Науково-практичній конференції “AD ORBEM PER LINGUAS. До світу через мови”. Конференція відбувалась 16-17 травня 2024 року.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів із висновками до кожного з них, загальних висновків, списку літератури, додатків, анотації корейською мовою.

РОЗДІЛ 1

ФРАЗЕОЛОГІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ПЕРЕКЛАДУ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ

1.1. Фразеологізми та ідіоматичність: дослідження понять в сучасних наукових студіях

Фразеологізми та ідіоматичність є важливими компонентами будь-якої мови, вони відображають багатство її виразних засобів та культурну самобутність народу. В сучасних наукових дослідженнях ці поняття займають значне місце, оскільки фразеологія вивчає сталі вирази, які є невід'ємною частиною мовної картини світу. Розгляд фразеологізмів дозволяє глибше зрозуміти особливості мови, її історичний розвиток та культурні особливості.

Фразеологізми – це стійкі поєднання слів, які мають єдине значення і використовуються як цілісні мовні одиниці. Вони відрізняються від звичайних словосполучень своєю сталістю та неможливістю зміни компонентів без втрати змісту. Фразеологізми часто мають образний характер, що робить їх особливо цікавими для дослідження з точки зору семантики та культурології. Вони відображають уявлення народу про світ, його ментальність та культурні стереотипи.

Ідіоматичність, у свою чергу, є властивістю фразеологізмів, що полягає у неможливості зрозуміти значення виразу з окремих значень його компонентів. Це робить ідіоми унікальними мовними одиницями, які потребують окремого вивчення та пояснення. Ідіоматичні вирази часто вказують на певні культурні або історичні контексти, що робить їх важливими для розуміння культурної спадщини та національної самосвідомості (Давиденко, 2004).

Сучасні наукові студії із фразеології та ідіоматичності охоплюють різні аспекти, включаючи лінгвістичний, культурологічний, психолінгвістичний та семантичний аналіз. Вивчення фразеології дозволяє дослідникам зрозуміти, як формуються та функціонують стійкі мовні вирази, які чинники впливають на їх виникнення та

збереження у мові. Також важливим є питання перекладу фразеологізмів, адже їх ідіоматичність часто стає викликом для перекладачів.

У лінгвокультурологічному контексті фразеологізми розглядаються як відображення національної ментальності та культурних цінностей. Вони можуть вказувати на певні історичні події, традиції, звичаї та народні вірування. Наприклад, фразеологізми, що пов'язані з народними святами, ритуалами або міфологічними уявленнями, надають цінну інформацію про культурну спадщину народу. Такий підхід до вивчення фразеології дозволяє глибше зрозуміти взаємозв'язок мови та культури, а також роль мовних виразів у формуванні національної самосвідомості.

Психолінгвістичні дослідження фразеологізмів зосереджуються на тому, як вони засвоюються та використовуються носіями мови. Це включає вивчення когнітивних процесів, що лежать в основі розуміння та продукування фразеологізмів, а також їхнього впливу на мислення та комунікацію. Психолінгвісти досліджують, як стійкі мовні вирази зберігаються у пам'яті, як вони активуються у мовленні та які чинники впливають на їх використання у різних контекстах.

Семантичний аналіз фразеологізмів спрямований на розкриття їхнього значення та структури. Дослідники вивчають, як формуються значення фразеологізмів, які семантичні компоненти входять до їх складу та як вони взаємодіють між собою. Це дозволяє зрозуміти, як саме фразеологізми виражають певні концепти та ідеї, а також як вони можуть змінювати своє значення в різних контекстах (Давиденко, 2004).

Таким чином, дослідження фразеологізмів та ідіоматичності є багатограним та міждисциплінарним процесом, який охоплює різні аспекти мовознавства та культурології. Вивчення цих понять дозволяє глибше зрозуміти мовні та культурні особливості народу, розкрити механізми функціонування стійких мовних виразів та їхню роль у комунікації. Сучасні наукові студії фразеології продовжують розширювати наші знання про мову та культуру, відкриваючи нові перспективи для досліджень та аналізу.

Фразеологічний фонд привертає увагу мовознавців протягом десятиліть, адже ця сфера надає величезне поле для досліджень. Фразеологічний склад будь-якої мови

відзначається значною неоднорідністю та різноманіттям, що дозволяє розглядати його з різних перспектив. Стійкі поєднання слів, які відтворюються у мовленні у формі готових виразів, відзначаються своєю аномальністю, що стимулює спроби їх формалізації та структуризації. Винятковість та незмінність цих мовних одиниць, їхнє передання з покоління в покоління роблять фразеологізми важливими для психолінгвістики, семантики та культурології.

Через стабільність форм, фразеологізми часто вивчалися в межах структурної лінгвістики. Головними питаннями у цій галузі були варіативність фразеологізмів, їх стійкість, а також дискусії про виділення фразеології в окремий мовний рівень. Обговорювалися критерії визначення фразеологічного складу мови та включення до нього прислів'їв, приказок і крилатих виразів.

Під народною фразеологією розуміється пласт мови, що включає лінгвокультурологічні елементи, такі як прислів'я, приказки та крилаті вирази. Вивчення ідіом в культурному контексті стало популярним лише останнім часом, що пов'язано з поверненням лінгвістики до антропоцентричної парадигми та усвідомленням ролі людського фактора в мові.

Тематика фразеології в корейському мовознавстві пройшла шлях розвитку завдяки кільком провідним дослідникам, кожен з яких вніс вагомий внесок, але підходи та методології в їхніх роботах відрізняються.

Праця Но Су Рьон (1936 р.) «Вивчення фразеології» має першочергове значення для становлення цієї дисципліни в корейській лінгвістиці. Він запропонував термін «관용구», але його підхід можна вважати базовим, хоча він підкреслив важливість фразеології, системної методології для подальших досліджень не було запропоновано.

І Хун Джон (1961 р.) у своїй роботі «Фразеологізми та пов'язані з ними давні билиці» розвинув ідеї свого попередника, звертаючи увагу на культурний контекст і відтворюваність фразеологізмів. Проте, його дослідження не виходить за рамки традиційного розуміння мови як носія національних традицій, що обмежує можливості ширшого аналізу.

І Гі Мун (1962 р.) з працею «Вивчення прислів'їв» зробив крок уперед, запропонувавши розгляд фразеології в контексті пареміології. Це сприяло поглибленню теоретичної бази, однак зосередженість лише на прислів'ях дещо звузила спектр дослідження фразеологічного матеріалу.

Кім Мун Чхан (1966 р.) у роботі «Фразеологізми з соматичним компонентом «рука» зробив важливе розмежування між «широким» і «вузьким» підходами до фразеології, а також запропонував термін «속어». Його методологічна новизна дала імпульс для подальших досліджень у корейській лінгвістиці, хоча обмеженість аналізу до соматичних компонентів знижує універсальність його висновків.

Кім Джонг-Тек (1971) досліджує ідіоми з культурно-семантичного погляду, роблячи наголос на тому, що ідіоми глибоко вплетені в соціокультурний контекст. Однак його дослідження не дає достатньої уваги тому, як ці ідіоми еволюціонували під впливом сучасних соціальних трансформацій. Попри це, Кім підкреслює важливість збереження традиційних значень ідіом, що є критично важливим для культурної ідентичності.

На противагу цьому, Кім Кю Сон (1978) у своєму порівняльному дослідженні підкреслює унікальність корейських ідіом у порівнянні з ідіомами інших мов, зокрема англійської та китайської. Його твердження, що корейські ідіоми мають більш образний характер, заслуговує на увагу, але його робота зосереджується на культурній ізоляції корейської фразеології, не враховуючи впливу глобалізації, який можна було б більш детально дослідити.

Хван Хі-Янг (1978) пропонує ширше визначення ідіом, звертаючи увагу на те, що значення ідіом залежить від суспільного контексту, і вони часто не мають прямого зв'язку із семантичною структурою своїх компонентів. Його аналіз є цікавим, але не завжди пропонує конкретні механізми, через які культурні зміни впливають на фразеологічну систему, залишаючи відкритим питання про вплив соціальних факторів на мову.

Кім Мун-Чанг (1974), вивчаючи історичний розвиток корейських ідіом, робить цінний внесок у розуміння того, як ці вирази змінювалися з плином часу. Він виявляє, що деякі ідіоми зберегли свої оригінальні значення, тоді як інші зазнали значних змін.

Проте його дослідження фокусується здебільшого на давньокорейському періоді, залишаючи недостатньо вивченим вплив сучасних соціальних і політичних змін.

Кім Ін-Хан (1983) досліджує корейські ідіоми з освітнього погляду, пропонуючи практичні методи їх викладання в школах і університетах. Його робота підкреслює важливість культурного контексту для розуміння фразеології, але викликає питання щодо того, наскільки його методи викладання ефективні в глобалізованому світі, де молоді носії мови можуть не мати глибоких знань про культурні аспекти, закладені в ідіоми.

І Йонг-Сук (1992) робить унікальний внесок, зосереджуючи увагу на впливі ідіом на літературу та мистецтво. Вона показує, що ідіоми можуть служити засобом образної передачі культурних значень у художній літературі, особливо в поезії. Проте І не завжди пропонує докладний аналіз того, як ці ідіоми змінюються під впливом соціокультурного контексту в сучасних мистецьких творах.

Таким чином, аналіз цих робіт демонструє різноманітність підходів до вивчення корейських ідіом, від семантичного та культурного аналізу до історичних та освітніх аспектів. Кожен дослідник робить свій внесок у розуміння того, як ідіоми відображають корейську культуру, але водночас їхні роботи мають обмеження щодо інтеграції сучасних соціокультурних факторів та глобалізації.

Дослідження фразеологічного складу в новій семантико-лінгвокультурологічній парадигмі розглядається як відображення національної самосвідомості лінгвокультурної спільноти. Установки, закладені у фразеологізмах, впливають на культурно-національне світобачення носіїв мови.

Ця концепція внесла нове бачення у вивчення фразеологізмів, привернула увагу багатьох дослідників. Зміни у лінгвістиці, що рухаються в напрямку антропоцентричності, сприяли підвищенню інтересу до лінгвокультурології. Сучасна людина все більше звертається до свого минулого та культурних витоків, що робить мову важливим засобом для розуміння поглядів стародавніх людей на світ і суспільство. Лінгвокультурологія, що прагне розкрити національну ментальність через мову, стає особливо актуальною в сучасному світі, де важливими є проблеми мирного співіснування представників різних культур і національностей.

У лінгвокультурологічній парадигмі фразеологізми досліджуються у контексті міфологічних уявлень, ритуалів народу та культурних стереотипів. Це робить лінгвокультурологію міждисциплінарною наукою, яка об'єднує лінгвістику, культурологію, етнологію та фольклористику. Сучасний підхід до науки передбачає інтеграцію знань із різних дисциплін, що сприяє її розвитку. Прикладом таких синтезованих наук є біохімія, астрофізика та психосемантика, які виникли та активно розвиваються.

Таким чином, народність у фразеології проявляється в різних елементах, таких як народні пісні, вірші, казки, відомі політико-історичні особи, пам'ятні міста та метрична система. Особливе місце в народній фразеології займають прислів'я, приказки та крилаті вирази.

Ідіоматичність є універсальним мовним явищем у природних мовах, хоча відмінність між морфемами, словами та групами може бути якісно різною у неіндоевропейських мовах. П. Дасгупта (Probal Dasgupta) не знаходить доказів некомпозиційних фраз на есперанто, зокрема ненаукових текстів, хоча він зауважує, що декілька окремих слів морфологічно не композиційні (Dasgupta, 1993, с. 367–386).

Слід підкреслити, що немає єдиного явища для опису, а скоріше комплекс ознак, які взаємодіють між собою різноманітними способами і представляють широкий континуум між некомпозиційними (або ідіоматичними) та композиційними групами слів. Так, Ч. Фернандо (Chitra Fernando) та Р. Флавелл (Roger Flavell) пишуть: «ідіоматичність – це явище, надто складне, щоб його можна було визначити як проміжки однієї властивості. Ідіоматичність найкраще визначати за кількома критеріями, кожен з яких визначає одну властивість» (Fernando, 1981, с. 19).

Ідіоми були визначені доволі різними способами, лінгвістами, педагогами, граматиками та лексикографами. Якщо взяти лише декілька таких визначень, то ідіому в широкому розумінні визначають як «фіксований вираз, значення якого не вгадується за значенням його частин» (Trask, 2000, с. 67), або це «вираз, який функціонує як єдина одиниця, значення якого не може бути отримано зі значення окремих елементів» (Daoud, 2003, с. 100). Б. Фрейзер (Bruce Fraser) розглядає ідіому як «єдину складову чи низку складових, семантична інтерпретація якої не залежить

від елементів, які її складають» (Fraser, 1976, с. v). За словами Д. Болінджера (Dwight Bolinger), ідіоми – це «групи слів із заданими значеннями, які неможливо вирахувати шляхом додавання окремих їх частин» (Bolinger, 1971). Крім того, М. Бейкер (Mona Baker) справедливо вказує, що ідіоми «є замороженими моделями мови, які допускають незначні зміни або зовсім не змінюють форму і часто мають значення, які неможливо вивести з їх окремих компонентів» (Baker, 1992, с. 62). Таким чином, за допомогою ідіом мовець не може змінити порядок слів у них, видалити слово з них, замінити слово іншим або змінити їх граматичну структуру, якщо він навмисно не грає словами (Baker 1992, с. 62). Тому Е. Летті (Elsa Lattey) зазначає: «що стосується форми ідіом, у нас є групи слів, а з точки зору значень, ми можемо сказати, що маємо справу з новими, не зовсім очевидними значеннями, коли стикаємося з ідіомами» (Lattey, 1986, с. 219).

У своїй спробі встановити всебічне визначення Х. Газала (Hasan Ghazala) визначає ідіоми як «особливі, метафоричні, фіксовані фрази, значення та форми яких не підлягають обговоренню» (Ghazala 2003, с. 204). Крім того, він підсумовує основні ознаки ідіом у п'яти пунктах так:

1. Усі ідіоми метафоричні і їх неможливо зрозуміти безпосередньо.
2. Їх не слід сприймати буквально у тому сенсі, що їх значення не є результатом окремих значень їх складових слів, взятих разом.
3. Їх синтаксична форма зазвичай фіксована і не може бути змінена або описана як неграматична.
4. Їх значення також незмінні.
5. Вони переважно культурні та неформальні (Ghazala, 2003, с. 204).

Ідіоми, однак, розглядаються Дж. Смітбеком (John Smithback) як «яскраві, словесні образи, які додають фарб мовленню та письму. Без них мова була б дуже ввічливою та незвичною» (Smithback, 1991). Отже, їх важливість у будь-якій мові «не підлягає сумніву з огляду на той факт, що їх повсюдна присутність робить їх усім, окрім маргінального явища» (Wallace, 1968, с. 112).

Крім того, ідіоматичність – це, як висловлюється Х. Газала, «найособливіший компонент ідіом, який становить їхній метафоричний аспект» (Ghazala, 2003, с. 204),

або «суть питання будь-якого ідіоматичного виразу» (Ghazala, 2003, с. 208) і «суть будь-якої ідіоматичної фрази» (Ghazala, 2003, с. 209). Ідіоматичність, за словами Вайнрайха (Uriel Weinreich), «важлива саме з цієї причини, якщо не з іншої, оскільки її так багато в кожній мові» (Weinreich, 1969, с. 23). Нарешті, це, згідно з Ф.Р. Палмером (Frank Robert Palmer) «лексична ознака, тобто, що слід розглядати у лексиконі чи словнику, а не у граматиці» (Palmer 1974).

Однак розуміння ідіом та належне їх використання тягне за собою такий рівень володіння, який важко здобути для носіїв даної мови (Turton, 1985). Тому М.Дж. Уоллес (Michael J. Wallace) стверджує, що «коли мова йде про розуміння англійської мови, саме ці вирази викликають найбільші труднощі в іноземного учня» (Wallace 1981, с. 5).

Тут слід підкреслити, що ідіоми охоплюють багато аспектів мови. Вони можуть зустрічатися у таких формах, як: сленг, прислів'я, алюзії, порівняння, стерті метафори, етикетні формули та сполучення слів (Fernando 1996).

У своїй роботі “The perceptual and acoustic characteristics of Korean idiomatic and literal sentences” автори Ян Сунг, Ан Джі Сон та Діана Ван Ланкер Сідтіс досліджують відмінності між ідіоматичними та буквальними реченнями в корейській мові з точки зору їхніх перцептивних та акустичних характеристик (Yang, 2015, с. 166-178). Автори виявили, що ідіоматичні речення характеризуються більшою середньою інтенсивністю, варіацією інтенсивності, коротшою тривалістю та більшою варіацією тривалості складів у порівнянні з буквальними реченнями. Слухачі здатні розрізнити ідіоматичні та буквальні речення на основі акустичних підказок, що свідчить про важливість просодичних характеристик у сприйнятті мови. Відмінності в акустичних характеристиках між ідіоматичними та буквальними реченнями в корейській мові відрізняються від аналогічних відмінностей в англійській та французькій мовах, що підкреслює культурні та мовні особливості.

Наприклад:

- 머리를 식히다 (meorigireul sikida) – «охолодити голову». Ідіоматичне значення: заспокоїтися або подумати раціонально. Приклад: 너무 화가 나면 머리를

식히고 다시 이야기하자. (Якщо ти дуже злий, давай заспокоїмося і поговоримо пізніше);

- 눈이 높다 (nuni porda) – «очі високі». Ідіоматичне значення: мати високі стандарти або нереалістичні очікування. Приклад: 제니는 눈이 높아서 쉽게 만족하지 않는다. (Джені має високі стандарти, тому її важко задовольнити);

- 귀를 기울이다 (gwireul giurida) – «нахилити вухо». Ідіоматичне значення: уважно слухати. Приклад: 학생들은 선생님의 말을 귀를 기울여 들었다. (Учні уважно слухали вчителя).

У своїй роботі Шифа Октавіяна Азахра проводить глибокий аналіз ідіом, що стосуються голови, з метою виявлення культурних та лінгвістичних особливостей кожної мови (Azahra, 2024). Авторка використовує метод контрастивного аналізу для порівняння ідіом, що дозволяє виявити як спільні риси, так і відмінності між англійськими та корейськими ідіомами.

Особливу увагу приділено корейським ідіомам, які часто відображають традиційні культурні цінності та соціальні норми. Наприклад, багато корейських ідіом, пов'язаних з головою, мають глибокий зв'язок з поняттями честі, поваги та соціального статусу. Це відображає важливість ієрархії та взаємоповаги в корейському суспільстві, наприклад:

- 머리를 숙이다 (meorigeul sugida) – дослівно «схилити голову». Ця ідіома означає виявляти повагу або підкорятися комусь, визнаючи його вищий статус або заслуги;

- 머리가 크다 (meoriga keuda) – дослівно «мати велику голову». Використовується для опису людини, яка має високий соціальний статус або значний вплив у суспільстві;

- 머리를 맞대다 (meorigeul matdaeda), букв. «зіткнутися головами». Ця ідіома означає спільно обговорювати важливі питання або приймати рішення, що підкреслює важливість колективної поваги та співпраці (Azahra, 2024).

Крім того, корейські ідіоми часто мають більш образний характер, що може бути викликом для перекладачів, які намагаються передати їх точне значення іншою мовою.

Отже, дослідження фразеологізмів та ідіоматичності є важливим аспектом сучасної лінгвістики, оскільки вони відіграють ключову роль у відображенні культурних та соціальних особливостей мов. Визначення фразеологічних одиниць охоплює не лише стійкі мовні звороти, а й процеси, пов'язані з їхньою семантичною та структурною ідіоматичністю. Наукові студії, зокрема ті, що зосереджені на корейській мові, підкреслюють унікальність фразеологізмів у контексті соціокультурних змін.

У сучасних дослідженнях ідіоми часто розглядаються з погляду їхнього культурного підґрунтя. Наприклад, багато корейських фразеологізмів, пов'язаних із частинами тіла, не просто відображають фізіологічні функції, а й несуть в собі глибокі культурні та соціальні метафори, що змінюються з плином часу. Як зазначають дослідники, такі фразеологізми є свідченням когнітивних особливостей народу та віддзеркалюють соціальні зміни, зокрема зміни у ставленні до тіла і його функцій.

Таким чином, дослідження фразеології та ідіоматичності не лише сприяють розумінню мовної структури, а й відкривають важливі аспекти культурної ідентичності та історичних змін у мовах, таких як корейська.

1.2. Питання класифікації фразеологізмів

Вчені робили чимало спроб класифікувати ідіоматичні вирази. У підсумку вони були класифіковані різними способами:

1) відповідно до їх «граматичного типу», такого як дієслівно-дієприслівникові ідіоми або ідіоми, які функціонують як певна частина мови;

2) відповідно до «зображеної концепції або емоції»;

3) відповідно до образу, тобто зображення, переданого ідіомою, (Lattey, 1986)

Наприклад, до категорії «ЧАСТИНИ ТІЛА» входить ідіома 손을 잡다 (soneul japda)

букв. «тримати руку», де ідіоматичне значення – «співпрацювати або об'єднувати зусилля з кимось».

Важливо підкреслити той факт, що в основі кожної класифікації має бути одна чітка ознака, а при її відсутності або намішаності різних ознак, класифікація лише заплутується, як наприклад у Ф. О'Дел (Felicity O'Dell) та М. МакКарті (Michael McCarthy) які не виокремлюють одну ознаку, і в підсумку їх класифікації суперечать самі собі, а їх приклади в певних моментах не відповідають заявленому визначенню. Так, вони називають сім різновидів ідіом: чисті ідіоми, біноміальні ідіоми, часткові ідіоми, прийменникові ідіоми, прислів'я, евфемізми та кліше (O'Dell, 2010).

Ф.Р. Палмер (Frank Robert Palmer) поділяє ідіоми на три типи: фразові дієслова, прийменникові дієслова та часткові ідіоми (Palmer, 1956; 1976).

1. *Фразові дієслова* – фраза, що складається з дієслова з прийменником або прислівником або з обома, значення яких відрізняється від значення окремих його частин.

2. *Прийменникові дієслова* – фраза, що складається з дієслова, після якого слідує прийменник. Зазвичай значення усього виразу не відрізняється від значення дієслова.

3. *Часткові ідіоми* – фраза, в якій один із компонентів має звичне значення, а інший має значення, властиве конкретній послідовності.

Цікаво, що П. Антата (P. Antata), спираючись на дослідження Ф.Р. Палмера, відкидає фразові дієслова як підвид ідіом і аналізує лише два – прийменникові дієслова та часткові ідіоми, об'єднуючи визначення фразових і прийменникових дієслів в одну групу – прийменникових дієслів (Antata).

Н. Фатмаваті (Nanik Fatmawati) визначає три великі класи ідіом:

1. *Чисті ідіоми* – тип узагальненого, непрямого багатослівного висловлювання.

2. *Напівідіоми ідіоми* – мають одну або декілька буквальних складових і принаймні одну з непрямих, зазвичай особливою для цього співвідношення і жодним іншим.

3. *Буквальні ідіоми* – відповідають видатному критерію ідіом: інваріантність або обмежена варіація. Вони менш семантично складні, ніж чисті та напівідіоми (Fatmawati, 2011).

Серед більш широких класифікацій ідіоматичних виразів слід згадати три. Це класифікація Г. Нунберга (Geoffrey Nunberg), класифікація К. Каччарі (Cristin Cacciari) та С. Глюксберга (Sam Glucksberg) й класифікація Х. Йошікава (Hiroshi Yoshikawa).

Як зазначалося Д.А. Тітоне (Debra A. Titone) та С.М. Коннін (Cynthia M. Connine), семантичні класифікації, засновані на класифікації Г. Нунберга, були висунуті для того, щоб зобразити, як ідіоми відрізняються за якістю з точки зору їх композиції, і як ці відмінності можуть вказувати на модель процесу ідіоми осмислення (Titone, 1999, с. 1655-1974). Г. Нунберг запропонував типологію для опису того, як буквальні значення елементів ідіоматичних виразів забезпечують (або не надають) комплексне тлумачення ідіоматичних фраз (Nunberg, 1978).

Як визначає система Г. Нунберга, ідіоми можна згрупувати в три різні класи, перший з яких зазвичай розкладаються, потім ідуть ті, які аномально розкладаються, і, нарешті, семантично неподільні ідіоми. Елементи в ідіомах, які розкладаються сприяють переносному значенню ідіоми.

1. *Подільні ідіоми* – елементи виразу можна замінити.

2. *Аномально подільні ідіоми* є підгрупою ідіом, які розкладаються. Вони визначаються як вирази, «окремі компоненти яких мають деяке метафоричне відношення до їх ідіоматичних референтів».

3. *Семантично неподільні ідіоми* – відповідають традиційному визначенню, оскільки значення ідіоматичного виразу навряд чи походить від буквальних значень складових слів (Gibbs, 1989, с. 100–138).

Крім Г. Нунберга, Р. В. Гіббс (Raymond W. Gibbs) та його колеги провели багато досліджень щодо розкладання ідіом. Вони дійшли висновку, що розкладені ідіоми синтаксично більш продуктивні, лексично гнучкіші та швидше обробляються, ніж ті ідіоми, які не розкладаються.

У класифікації ідіоматичних виразів К. Каччарі та С. Глюксберга ідіоми були згруповані у непрозорі, прозорі та квазіметафоричні.

Непрозорі ідіоми вважаються найскладнішими, оскільки неможливо вивести справжнє значення ідіоми зі значення окремих її елементів.

З іншого боку, у *прозорих ідіомах* ідіоматичне значення дуже близьке до значення буквальних слів.

Нарешті, є ідіоми, відомі як *квазіметафоричні фрази*, вони «передають зміст своїм алюзійним змістом» та «використовують ту саму комунікативну стратегію, що й носії метафори у номінальних метафорах» (Glucksberg, 2001).

Як вказує класифікація Х. Йошікава, ідіоми згруповані в п'ять різних категорій (Yoshikawa, 2008, с. 219–226). Це: А, В, С1, С2, і останній тип, доданий Н. Саберіаном (Noorolhoda Saberian) (Saberian, 2011, с. 1231-1235). Основним принципом класифікації ідіом Х. Йошікава взяв міру подібності рідної мови та другої мови з точки зору структури та семантики. Ідіома з іноземної мови за структурою подібна до ідіоми з рідної мови, якщо основні змістові слова можна було буквально перекласти на рідну мову. Крім того, він підкреслює, що ідіома з другої мови семантично схожа на ту, що є рідною мовою, коли вони мають однакове центральне поняття і можуть використовуватися за тих самих обставин.

Під *ідіомами типу А* Х. Йошікава класифікує ідіоматичні вирази зі структурною та семантичною подібністю до ідіом рідної мови. Ідіоми, які певною мірою схожі з ідіомами рідної мови з точки зору семантики та структури, класифікуються як *ідіоми типу В*. З іншої точки зору, *ідіоми типу С1* – це ті, що мають структурну «подібність», але семантичну «несхожість» з ідіомами рідної мови. Ідіоми зі структурною та семантичною «несхожістю» на ідіоми рідної мови класифікуються як *ідіоми типу С2*. Нарешті, *ідіоми типу D* – це ті, що мають структурну «несхожість», але семантичну подібність до ідіом у рідній мові. Це означає, що їх неможливо перекласти слово в слово рідною мовою, оскільки буквальний переклад рідною мовою не зрозумілий. Однак, можливо, що їх буквальний переклад дасть адресату певну пропозицію щодо того, яке їхнє справжнє значення може бути (Saberian, 2011, с. 123).

Перекладацьку категоризацію зробила С. Іруджо (Suzanne Irujo). Вона поділила ідіоматичні вирази на три типи. Її класифікація базується на схожості між рідною мовою та мовою перекладу (подібно до Х. Йошікава). Її категорії включають наступні: *тотожні ідіоми*, *схожі ідіоми* та *різні ідіоми*. Тотожні ідіоми описуються як ідіоматичні вирази іноземною мовою, які мають аналоги в рідній мові. Побачивши, що між рідною та другою мовами було знайдено словосполучення, можна зробити висновок, що тотожні ідіоми найлегше зрозуміти для тих, хто вивчає іноземну мову. Ідіоми зі схожим значенням або формою в рідній мові класифікуються як схожі ідіоми. Ідіоми, які різняться і формою, і значенням належать до останньої групи – різних ідіом (Irujo, 1986).

Р. Мун (Rosamund Moon) називає дві великі групи – сталі вирази та ідіоми, які і собі мають розгалуження:

1. *Сталі вирази* – дуже загальний, але зручний термін, використовується для охоплення кількох видів фразової лексеми, фразеологічної одиниці або багатослівної лексичної одиниці: тобто цілісних одиниць двох або більше слів. До них належать: заморожені сполучення слів, граматично невірні сформовані сполучення слів, прислів'я, етикетні формули, приказки та порівняння (Moon, 1998, с. 9).

2. *Ідіома* – неоднозначний термін, який вживається суперечливими способами. У простому або загальному вжитку ідіома має два основних значення. По-перше, ідіома – це особливий спосіб вираження чогось у мові, музиці, мистецтві тощо, що характеризує людину чи групу (Moon, 1998, с. 10). По-друге, ідіома – це особлива лексичне сполучення слів або фразова лексема, властива мові (Moon, 1998, с. 11).

А. Шоджаей (Amir Shojaei) розділяє точку зору з Р. Мун і також розглядає у своїй роботі лише сталі вирази та ідіоми. Ідіоми та сталі вирази мають величезну територію таким чином, що вони можуть включати багато культурних аспектів, таких як релігійні переконання, особливості культури, забобони та різні ідеології людей із різних суспільств та народів (Shojaei, 2012, с. 1220).

Фразеологічні одиниці в корейській мові класифікуються за кількома основними критеріями: походженням, ступенем стійкості, значенням і формальною стандартизацією. Вони можуть бути як корейського походження, так і запозичені з

китайської мови. Наприклад, серед корейських фразеологізмів можна зустріти вислів «비 온 뒤에 땅이 굳어진다» (bi on dwie ttang-i gudeojinda), що буквально перекладається як «земля твердне після дощу», означає «після труднощів стає краще». Це вираз чисто корейського походження. Серед запозичених з китайської мови фразеологізмів прикладом є «칭출어람» (cheong chul eoram), що буквально означає «син перевершив батька», тобто учень перевершив свого вчителя (Koh, 2013).

За ступенем стійкості фразеологізми можуть бути повністю стійкими, напівстійкими або нестійкими. Наприклад, фразеологізм «낮 놓고 기억자도 모른다» (nat nohgo giyeokjja-do morinda), що означає «не знати навіть найпростішого», є повністю стійким, оскільки його форма та значення не змінюються. Напівстійкі фразеологізми, наприклад, «가슴에 새기다» (gaseume saegida) – «вписати в серце», можуть змінювати форму, зберігаючи значення. Нестійкі фразеологізми змінюють значення в залежності від контексту, наприклад, «물이 흐르다» (mul-i heureuda) – «вода тече», що може означати різні процеси або події в житті, залежно від ситуації (Koh, 2013).

Також важливою є класифікація за значенням. Абсолютні фразеологізми, такі як «마음을 다잡다» (maeumeul dajabda) – «взяти себе в руки», мають незмінне значення, незалежно від контексту. Відносні ж фразеологізми, такі як «바람을 맞다» (barameul matda) – «зустріти вітер», можуть набувати різних значень залежно від контексту, наприклад, означати або фізичне зустрічання вітру, або емоційну нестабільність (Koh, 2013).

Фразеологічні одиниці також поділяються на офіційні та неофіційні, де офіційні включають «사자성어» (чотирискладові ідіоми китайського походження), тоді як неофіційні включають розмовні вирази, як-от «가슴이 시리다» (gaseumi sirida) – «серце охолоджується», що означає смуток або горе (Koh, 2013).

Фразеологічні одиниці корейської мови класифікуються за кількома додатковими критеріями, зокрема за ступенем вживаності, формою та структурою. Ці одиниці є різноманітними та багатогранними, і їх вивчення допомагає глибше зрозуміти корейську мову та культуру.

Серед основних типів фразеологічних одиниць можна виділити кілька категорій. Однією з них є ідіоми (관용어, gwan-yong-eo), що мають специфічне значення, відмінне від значень слів, з яких складаються. Наприклад, фразеологізм «등잔 밑이 어둡다» (deungjan mit-i eodubda), буквально «темно під лампою», використовується для позначення ситуації, коли очевидне залишається непоміченим (Koh, 2013).

Прислів'я (속담, seok-dam) – це короткі вислови, що містять народну мудрість або мораль. Одним із відомих корейських прислів'їв є «가는 말이 고와야 오는 말이 곱다» (ganeun mal-i gowaya oneun mal-i gorpa), що означає «що посієш, те й пожнеш».

Сино-корейські ідіоми (한자어, hanja-eo) складаються зі слів китайського походження. Наприклад, «동문서답» (dongmunseodap), що означає «давати відповідь, яка не стосується питання», є типовою сино-корейською ідіомою.

До інших важливих категорій належать вирази (표현, reo-hyeon), які використовуються для передачі емоцій чи думок, наприклад, «기분이 좋다» (gibun-i jota) – «почуватися добре». Сполучення (격언, gyeog-eon), з іншого боку, це такі поєднання слів, які мають лексичне значення, але не набули стійкої фразеологічної форми, як наприклад, «기지개를 켜다» (gijigaereul kyeoda) – «розтягуватися» після сну.

Таким чином, корейські фразеологічні одиниці представляють складну систему, що відображає багатство та глибину мови і культури.

Отже, класифікації фразеологізмів різняться в залежності від критерію, за яким відбувається поділ, також назви цих одиниць розбігаються у вітчизняних науковців (фразеологізми) та закордонних (ідіоми).

1.3. Методика дослідження перекладу фразеологічних одиниць

Переклад фразеологізмів на основі фразеологічного аналога є одним із найточніших способів відтворення значення, однак він вимагає високого рівня

володіння обома мовами, між якими здійснюється переклад. Такий метод вимагає не лише точного збереження змісту, але й уваги до стилістичної однорідності між оригіналом та перекладом. Необхідно враховувати жанрові та стилістичні особливості оригіналу, щоб переклад не втратив емоційно-образного забарвлення (Зорівчак, 1983, с. 61-89).

При перекладі не завжди можна покладатися лише на словники, оскільки жоден з них не охоплює всі можливі мовні ситуації. Тому перекладачам доводиться використовувати різні контекстуальні заміни і модифікації, щоб досягти адекватної передачі оригіналу. Один із основних підходів, згідно з працями Роксоляни Зорівчак, це пошук еквівалентних фразеологізмів або ж їх часткова еквівалентність, що дозволяє зберегти ключові образи й асоціації (Зорівчак, 1983, с. 74).

Особливої уваги заслуговує метод фразеологічного калькування, де калька може бути прямою або образною. Остання означає, що стрижневий елемент фразеологізму під час перекладу змінюється на національно ближчий, створюючи нове явище в мові перекладу, яке ще не є усталеним (Зорівчак, 1983, с. 85-89).

Описове відтворення фразеологізмів використовується, коли неможливо знайти точний аналог, і перекладач вдається до описового пояснення значення, використовуючи неусталені словосполучення або монолексеми (Зорівчак, 1983, с. 119).

С. Влахов і С. Флорін пропонують термін «нефразеологічний переклад», що застосовується у випадках, коли переклад фразеологізмів у новій мові перестає бути фразеологічним за своїм характером. Їх підхід полягає в тому, що модифікація будь-якої фразеологічної одиниці в перекладі відноситься до нефразеологічного перекладу, розмежовуючи, таким чином, два головних методи: фразеологічний і нефразеологічний переклад (Влахов, 1980, с. 193).

Сучасні перекладознавці, такі як Я.А. Баран, М.І. Зимомря, О.М. Білоус та І.М. Зимомря, в посібнику «Фразеологія: знакові величини» виділяють чотири основні методи перекладу фразеологічних одиниць: калькування, еквівалентно-повний переклад, еквівалентно-неповний переклад, та описовий переклад (Баран, 2008, с. 204-205). Однак, цей поділ вважається дещо обмеженим, оскільки поняття

«еквівалентно-неповного перекладу» охоплює безліч перекладацьких трансформацій, які не деталізовані.

Ілько Вакулович Корунець розширює класифікацію, виділяючи п'ять методів, серед яких підбір повних та близьких еквівалентів, достовірних ідіоматичних аналогій, наближених аналогій, а також описовий переклад (Корунець, 2003, с. 188-195). Він надає докладне пояснення кожного методу перекладу фразеологізмів. Перший метод, підбір повного еквівалента, передбачає, що всі складові частини ідіоми мови-джерела повністю зберігаються в мові перекладу. Такий підхід застосовується до фразеологізмів, що мають спільне джерело в обох мовах (Корунець, 2003, с. 188).

Другий метод, підбір близьких еквівалентів, передбачає певні зміни компонентів ідіоми, зберігаючи при цьому її загальний образ та сенс (Корунець, 2003, с. 191).

Третій метод – підбір достовірних ідіоматичних аналогій. Ідіоми, що мають подібні або ідентичні значення та структури, можуть легко знаходити аналогії в мові перекладу, наприклад, у прислів'ях чи приказках, які функціонують у подібних формах в обох мовах (Корунець, 2003, с. 192).

Четвертий метод, підбір наближених аналогій, стосується ідіом, які містять специфічні національно-культурні елементи, і їх важко перекласти точно. Тому вони передаються за допомогою наближених аналогій або опису (Корунець, 2003, с. 193).

П'ятий метод – описовий переклад. У цьому випадку значення ідіоми передається через експлікацію, тобто опис. Це може бути зроблено за допомогою одного слова або вільного словосполучення, залежно від складності оригінальної фразеологічної одиниці (Корунець, 2003, с. 194). Однак цей метод Корунець називає «описовим», хоча він більше відповідає буквальному перекладу, оскільки в прикладах перекладаються не сенси ідіом, а їх буквальні значення.

Таким чином, ця класифікація є деталізованішою за попередні, але третій і четвертий методи мають багато спільного, а п'ятий, на нашу думку, краще називати буквальним перекладом.

Французькі лінгвісти Ж.П. Віне та Ж. Дарбельне у своїй роботі пропонують детальну методику перекладу фразеологізмів, яка включає сім основних тактик:

1. Запозичення – передача слова чи фрази без змін, як у мові оригіналу. Запозичення може бути повним, коли зберігається форма та зміст оригіналу.

2. Калькування – це форма запозичення, коли перекладається не слово, а структура фрази або її компоненти. Це дослівний переклад іноземної синтагми, зберігаючи її структуру.

3. Буквальний переклад – точна передача значення оригіналу з урахуванням норм мови перекладу. Важливо не лише перекласти слова, але й зробити переклад зрозумілим для читача іншої культури.

4. Транспозиція – зміна граматичної категорії під час перекладу. Наприклад, дієслово може бути перекладене іменником.

5. Модуляція – це зміна точки зору або способу висловлення. Цей метод використовується, коли буквальний переклад може бути граматично правильним, але не відповідає особливостям мови перекладу.

6. Відповідник – пошук відповідного ідіоматичного виразу в мові перекладу, який має схожу конотацію з оригіналом. Часто цей метод використовується для фразеологізмів, приказок або кліше.

7. Адаптація – зміна змісту або форми для того, щоб зробити текст зрозумілим у контексті культури мови перекладу.

Класифікація Віне та Дарбельне є однією з найпопулярніших і надає перекладачам гнучкі інструменти для передачі змісту оригінального тексту з урахуванням культурних, мовних та стилістичних особливостей мови перекладу.

Висновки до Розділу 1

Таким чином, аналіз критичної літератури в галузі перекладу надав можливість з'ясувати основні положення щодо поняття ідіома та її методів перекладу на українську мову:

Ідіома – це вираз із переносним значенням, яке не можливо або важко з'ясувати за значеннями окремих його елементів.

Класифікація ідіом залежить від ознаки, на якій базується класифікація, наприклад: повні/чисті ідіоми; напівідіоми; прислів'я, народні приказки та напівприслів'я; фразові дієслова; метафоричні фрази та популярні вирази.

У царині українського перекладу питання фразеологічного перекладу лімітується до чотирьох методів перекладу: повний еквівалент, неповний еквівалент, калькування та описовий переклад. Така класифікація на наш погляд надто обмежена, тому за робочу класифікацію методів перекладу було обрано методіку французьких мовознавців Ж.П. Віне та Ж. Дарбельне, які називають цілих сім методів перекладу, а саме: запозичення, калькування, буквальний переклад, транспозиція, модуляція, відповідник, адаптація.

РОЗДІЛ 2

СОМАТИЧНІ ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ В КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ АСПЕКТ

2.1. Особливості внутрішньої форми фразеологічних одиниць

Фразеологічні одиниці є важливою складовою мови, яка відображає культурні, історичні та соціальні аспекти суспільства. Одним із ключових аспектів фразеології є їхня внутрішня форма (далі ВФ), яка визначається як комбінація лексичних, граматичних та стилістичних характеристик, що роблять їх цілісними і стійкими одиницями мови.

Внутрішня форма фразеологічної одиниці включає структурні компоненти, такі як семантичний компонент, синтаксичний шаблон і фонетична форма. Семантичний компонент визначає значення одиниці та її внутрішні відношення з іншими лексичними одиницями. Наприклад, у фразеологізмі «눈을 감다» (закривати очі) семантичний компонент відображає дію «смерті». Синтаксичний шаблон визначає порядок слів і структуру фразеологічної одиниці, що є стійким і не змінюється. Наприклад, у фразеологізмі «코를 찌르다» (тикати носом) порядок слів є фіксованим і не підлягає зміні. Фонетична форма включає звуки та інтонацію, що характеризують фразеологічну одиницю.

Фразеологічні одиниці мають свою унікальну семантичну специфікацію, яка визначає їхню значущість і використання в мові. Внутрішня форма відображає цю специфікацію через відношення між компонентами одиниці та контекстом, в якому вона вживається. Наприклад, корейський фразеологізм «코로 듣다» (чути носом) має переносне значення «інтуїтивно відчувати» і відображає семантичну специфікацію залежно від контексту.

Внутрішня форма фразеологічних одиниць може бути різноманітною залежно від їхнього типу і функціонального призначення. Основні типи включають метафоричні та метонімічні переноси, які відображають образність і мовленнєву

експресію. Наприклад, корейський фразеологізм «입에 담다» (покласти до рота) використовує метафоричний перенос для позначення «приймати на відомо». Крім того, є порівняльні фразеологічні одиниці, що використовують порівняння для вираження певних ідей і станів. Наприклад, корейський вислів «눈에 띄다» (як в око вліпити) використовує порівняння для позначення «влучно, дотепно сказати або точно відгадати, передбачити що-небудь».

Фразеологічні одиниці є важливими елементами мовленнєвої культури і використовуються для створення мовленнєвої ефективності та експресії. Вони дозволяють мовцям виражати складні концепції та ідеї в лаконічній й експресивній формі. Внутрішня форма фразеологічних одиниць визначає їх мовленнєву ефективність і роль у комунікації, враховуючи семантичні, синтаксичні і фонетичні характеристики.

Отже, внутрішня форма фразеологічних одиниць є ключовим аспектом їх структури і визначає їхню лексичну цілісність і мовленнєву ефективність. Вона відображає семантичні, синтаксичні і фонетичні відношення в межах мови і культурного контексту, що робить фразеологію важливим об'єктом дослідження в лінгвістиці та культурології.

2.2. Дослідження структури та семантики СФО корейської мови

2.2.1. СФО з компонентом «голова (머리)»

В корейській мові слово «머리» (голова), як і в українській, є багатозначним. Словник корейської мови подає кілька значень цього слова: верхня частина тіла людини, верхня або передня частина тіла тварин; волосся (на голові); розум; свідомість; верхівка, маківка; вершина (гори); передня частина, передній край (чого-небудь), наприклад, ніс судна; початок (чого-небудь), наприклад, передова стаття (газети, журналу); глава, голова (Korean – English dictionary).

Слово «머리» (голова) є одним з найважливіших органів функціональної діяльності людського тіла. Багато фразеологізмів зі словом «голова» за допомогою різних вербальних формул передають різні значення, такі як «розум, мислення, життя, процес мислення, пам'ять, смерть, настрій, різні почуття (образ, невдоволення), незгода, особливості фізичного і психічного стану людини» тощо.

На основі вищезазначеного можна вважати, що лексеми, які використовуються в значенні «голова» в корейській мові є одними з найбільш продуктивних соматизмів у фразеотворчому процесі, що обумовлено ясністю функцій частин тіла, названих цими словами, легкістю їх алегоричного осмислення, розгалуженістю систем їх переносних значень. Відомо, що голова в одному зі своїх значень стає символом розуму, і тому за усталеною загальнолюдською практикою оцінка людини за її розумовими здібностями є вкрай важливою у характеристиці її достоїнств і недоліків. Наприклад:

- «머리가 잘 돌아가» (голова добре працює) – «бути кмітливим»;
- «머리의 회전이 빠르다» (голова швидко розуміє) – «бути кмітливим»;
- «머리가 좋다» (голова хороша) – «бути розумним, розумний».

Ці фразеологічні одиниці (далі ФО) характеризують позитивні розумові здібності людини. ФО «розумові здібності людини» з їхньою позитивною оцінкою з лексемою «голова» в українській мові зустрічаються частіше, ніж в корейській з компонентом «머리». На відміну від української мови, в корейській мові поняття розум/його відсутність не може бути передано через наявність/відсутність у людини голови.

Разом з тим, в корейській мові до соматичних фразеологічних одиниць (далі СФО), що мають негативну конотацію, належать такі вирази:

- «머리가 못 차린다» (не вистачає голови) – «бути нетямущим, поступати по-дурному»;
- «머리가 비다» (порожня голова);
- «머리속이 비다» (в голові порожньо);
- «닭머리» (куряча голова) – «дурна людина».

«Дурість» в корейській мові також передається вказівкою на те, що в голові відсутній необхідний вміст (мозок) або ж присутній вміст, який характеризується інакше, наприклад, «голова не людини, а птаха». Фразеологізми такого типу зустрічаються і в українській мові, але в корейській мові їх значно менше.

У корейських стійких фразеологічних одиницях (СФО), що виражають стан людини, можна виділити ФО, які характеризують фізичний (зовнішній) та психічний стан. Між внутрішньою формою таких ФО та їхнім значенням важко встановити чіткі закономірності. Компоненти внутрішньої форми можуть представляти конкретну лексику, а фразеологічна одиниця – виражати психологічний стан.

- «머리가 땡땡하다» (голова гуде);
- «머리가 무겁다» (важка голова) – «втомлений, перевтомлений; нічого не розуміє», передають це значення прикметником, причина болю передається імпліцитно.

Фразеологізм з антонімічним за значенням компонентом «머리가 가벼웠다» (легка голова) має інше значення, що виражає психологічний стан людини: «бути у піднятому настрої».

Такі ж ФО:

- «머리가 돌다» (голова йде обертом) – «втрачати розум»;
- «머리가 어지러워다» (голова йде обертом) – «бути на сьомому небі (від похвал, успіхів тощо)».

Деякі фразеологізми характеризують різні прояви неспокою, тривоги, горя.

Наприклад:

- «머리가 빙글빙글하다» (голова йде обертом) – «хвилюватися, переживати, потрапивши в складне положення»;
- «머리가 새어다» (волосся сивіє);
- «머리가 빠지다» (волосся випадає) – «хвилюватися, переживати, потрапивши в складне, важке становище».

Вони формуються на основі різних метафор.

ФО «머리가 점차 곧아진다» (волосся стає дибки) – «жахатися». У цій ФО українській та корейській мові близька внутрішня форма, заснована на метонімії. Відмінність полягає в тому, що в українській мові слово «голова» не має значення «волосся», як у корейській, тому заміна слова «голова» на «волосся» неможлива.

Фразеологізми «머리를 긁다» (чесати потилицю) – «відчуття незручності, соромитися», представляють собою жестову метонімію. В українській мові є аналогічна ФО, також представляє собою метонімічне перенесення «чесати потилицю»: бути здивованим чимось.

У фразеологізмах української та корейської мов слово «голова» замінено компонентом «потилиця (частина голови)».

Фразеологізм «머리를 들지 못하다» (не може підняти голову) – «відчувати почуття сорому, провини», також ґрунтується на жестовій метонімії.

Слід зауважити, що через національну специфіку фразеології, СФО цієї підгрупи відрізняються своїм лексичним складом і, передусім, своєю образністю від ФО української мови.

Часто в різних значеннях в корейській мові виступають ФО з іншими лексичними варіантами. У цьому випадку лексична варіативність сформована внаслідок нейтралізації слів-компонентів у семантичній парадигмі. Відносини між словами – метонімічні. Ми вже відзначили вище, що в корейській мові слово «머리» має значення «волосся».

Такі фразеологізми

- «머리가 빠지다» (волосся випадає);
- «머리가 새다» (волосся сивіє);
- «머리카락이 주루룩해지다» (волосся стає диким);
- «머리를 자르다» (стригти волосся);
- «머리를 올리다» (вкладати волосся);
- «머리를 풀다» (розпускати волосся).

Фразеологізм «머리를 깎다» (стригти волосся) пов'язаний з зовнішнім виглядом людини (коли людина вступає в буддистський монастир або потрапляє в тюрму, їй обов'язково стрижуть волосся). Тому фразеологізм «стригти волосся» отримує значення: вступати до монастиря; потрапляти до тюрми».

Фразеологізм «머리를 푸르다» (розпускати волосся) передає значення «розпускати волосся в знак трауру за батьками», що також відображається через зовнішній вигляд людини. В Кореї раніше, коли помирали батьки, син розплітав волосся і жив три роки поруч із їх могилою. У той час у чоловіків, так само як у жінок, були довгі волосся. Після одруження чоловіки збирали їх у пучок.

Фразеологізм «머리를 올리다» (укладати волосся), крім значень «носити коси як корону та носити волосся як бублик», має також значення «виходити заміж». Раніше в Кореї після одруження жінки також укладали волосся спочатку у косу, а потім у пучок.

Крім цього, в корейській мові фразеологізми зі словом «머리 (голова)» мають інші лексичні варіанти:

- «머리를 긁다» (чесати голову) – «відчувати почуття незручності, соромитися» має лексичний варіант «뒷머리를 긁다» (чесати потилицю);

- «머리를 못들다» (не підняти голову) – відчуття незручності, соромитися.

В корейській мові також активно використовуються жестові фразеологізми, які включають назви рухів голови. У таких випадках мова одночасно використовує вільні поєднання (пряме значення) і фразеологічні одиниці (вирази з переносним значенням).

Наприклад:

- «머리를 굽히다» (нахилити голову) – «уступати перед ворогом або труднощами; не нахвалюватися»;
- «머리를 긁다» (чесати голову) – «відчувати почуття сорому, незручності, смутитися»;
- «머리를 끄덕이다» (кивати головою) – «висловлювати згоду»;

- «머리를 숙이다» (нахилити голову) – «віддавати шану комусь, висловлювати повагу»;
- «머리를 쓸다» (гладити по голові) – «хвалити»;
- «머리를 흔들다» (качати головою) – «висловлювати незгоду».

Ці функції слова «голова» аналогічні для української та корейської мов, що призводить до виникнення фразеологічних одиниць, де семантичним центром є компонент «머리» (голова) у значенні «людина». Наприклад, фразеологізм «머리에 피가 말라지 않았다» (ще не висохла кров на голові) передається метафоричною мовою. Фразеологізм «닭이 두개다» (куряча голова) визначається словом «куриця».

Аналіз показує, що слово «голова» у фразеологізмах реалізує своє значення через характеристики якостей людини, і, відповідно, самої людини. Поява фразеологізмів зі словом «голова» у значенні «людина» в українській і корейській мовах є природно умовленою вагомністю голови як основної частини людського тіла.

В корейській мові, так само як і в українській, фразеологічні одиниці, пов'язані з поняттям процесу мислення, представлені досить широко. Спільною для порівняних мов є оцінка голови як органу людського тіла, який керує розумовою діяльністю і є місцезнаходженням думки.

Фразеологізми:

- «머리가 굳다» (голова зачерствіла) – «тупий; з твердою головою»;
- «머리가 녹슬다» (голова заржавіла);
- «머리를 갈아서다» (гноїти голову);
- «머리를 뜯다» (рвати голову);
- «머리를 짜다» (вижимати голову) – «напружено думати, роздумувати»;
- «머리를 써서 생각하다» (використовувати голову) – «роздумувати, пригадати (подумки)»;
- «머리에 들어오다» (прийти в голову) – «стати зрозумілим (зрозуміло), зрозуміти».

У всіх цих фразеологізмах семантична внутрішня форма включає метафоричні дії дієслів.

Фразеологізми з лексемою «голова» в українській та корейській мовах мають як схожі, так і відмінні особливості у своїй внутрішній формі. Вони утворюються різними способами, але часто відтворюють схожі концептуальні сфери, що обумовлені значенням голови як невід'ємної частини людського тіла з мозком.

Багато фразеологізмів в обох мовах стосуються людини як такої, з багатьма з них виражається концепція тупості або відсутності розуму. Ці вирази використовують метафори, що показують або відсутність мозку («пуста голова»), або заміну мозку на щось інше, або навіть порівнюють голову з головою тварини (наприклад, «куряча голова»).

Однак в корейській фразеології відсутні ФО зі значеннями «наявність голови» як символу життя чи «відсутність голови» як символу смерті, що є характерним для української фразеології. Також відсутні аналогії до ФО зі значенням «покарання» (наприклад, «летять голови») в українській мові.

Більшість фразеологічних одиниць обох мов демонструють семантичну внутрішню форму, що базується на метафоричному та метонімічному переносі. Для них продуктивні «жестові переноси». Однак ступінь образності фразеологічних одиниць може відрізнятися: вона може бути яскравою та збереженою або, навпаки, стертою, що пов'язано з особливостями їхньої внутрішньої форми.

2.2.2. СФО з компонентом «обличчя (얼굴)»

В корейській мові слово «얼굴» (обличчя) має різні значення: передня частина голови людини; образ, риси обличчя; довіра, репутація, честь, почесність; вираз обличчя; про людину, яка займає видиме місце у якійсь сфері (Korean – English dictionary).

Для корейських фразеологізмів із словом «얼굴» (обличчя) характерно, що багато з них виражають поняття «репутація людини». Наприклад, «얼굴을 지키다»

(«зберігати обличчя») означає «зберігати або покращувати репутацію». Схожі за значенням фразеологізми існують у фразеології української мови.

Протилежне значення мають такі фразеологізми, як:

- «얼굴에 더럽히다» («забруднювати обличчя гімно») – «зганьбитися»;
- «얼굴에 화장하다» («покривати обличчя тушшю») – «зганьбитися»;
- «얼굴을 스칠하다» («стругати обличчя») – «знижувати свою гідність»;
- «얼굴을 땅에 치다» («впасти обличчям в бруд») – «зганьбити, заплямувати

репутацію, опозоритися».

Внутрішня форма цих фразеологізмів є результатом метафоричного переносу.

В корейській фразеології ФО із словом «얼굴» (обличчя) часто виражають емоційні психологічні стани. Наприклад, корейські фразеологізми, що відображають почуття «обурення, гнів»:

- «얼굴이 붉다» («обличчя червоніє») – «сердитися, гніватися»;
- «얼굴이 붉으락 푸르락 해지다» («обличчя то червоніє, то блідне») – «дуже ображатися».

Ці ФО передають значення «гнів» через позначення кольору обличчя і його змін.

Образ «збентеження, сорому» «얼굴이 뜨겁다» (гаряче обличчя) – «ганебний», передається за допомогою прикметника-присудка, а у ФО «얼굴이 홍당무가 되다» (обличчя виглядає як червоний редис) у значенні «соромитися, бентежитися» – через порівняння.

ФО «얼굴을 붉히다» (обличчя багровіє) та «얼굴이 빨개지다» (обличчя червоніє) використовуються також для вираження почуттів сорому.

ФО, що виражають почуття здивування, переляку, також передаються кольором обличчя. Наприклад, фразеологізми:

- «얼굴이 노래지다» (обличчя жовтіє);
- «얼굴이 파래지다» (обличчя синіє);
- «얼굴이 하얘지다» (обличчя біліє).

У цих ФО «обличчя стає жовтим, синім, білим від сильного переляку, нервового потрясіння тощо». Одне й те саме почуття виражається різним кольором обличчя.

Значення «здивування» виражає фразеологізм:

- «얼굴이 백지장 같다» (обличчя біле як папір) – «побіліти від сильного переляку, нервового потрясіння тощо» через порівняння. Тут цікава конкретизація у ВФ порівнянні: обличчя не просто «біле», а «біле як папір»;

- «얼굴에 기름기가 흐르다» (обличчя лисніє) – означає, що все в порядку, поліпшується матеріальний стан або зникають турботи та занепокоєння;

- «얼굴에 노란꽃이 피다» (розцвітають на обличчі жовті квіти) – означає пожовтіти від голоду або недостатнього харчування (про обличчя).

ФО з лексемою обличчя може виражати «нахабство». Так фразеологізми:

- «얼굴에 철판을 깔다» (постелити залізну плитку на обличчі) – «дуже нахабний, безсоромний», передається шляхом вказівки на метал (метафоричний перенос);

- «얼굴이 두껍다» (товсте обличчя) – «нахабний, безсоромний».

ФО «얼굴이 두껍다» має антонім: «낮가죽이 얇다» (тонке обличчя). Слово «얼굴» має лексичний варіант «낮가죽» (шкіра обличчя). Цей варіант має знижену стилістичну ознаку.

І в українській, і в корейській мовах утворення СФО від слова «얼굴» (обличчя) є досить продуктивним. Значення цих ФО в обох мовах різноманітні, часто пов'язані зі «сферами переживань та почуттів психологічних станів індивідів».

Як особливість корейських СФО можна вказати на активність «кольорових» порівнянь, характерних і для ФО української мови. Але в корейській ширший спектр фарб (біліти, червоніти, синіти, жовтіти, багровіти). У корейських ФО продуктивні порівняння, у тому числі й порівняння за допомогою позначень кольору: «обличчя біле, як папір», «розцвітають на обличчі жовті квіти (метафора)», «обличчя виглядає як червоний редис».

2.2.3. СФО з компонентом «очі (눈)»

В корейській мові фразеологічні одиниці зі словом «눈» (око/очі), як і в українській мові, займають значне місце. Воно має такі ж значення, як і в українській мові: орган зору, що складається з очного яблука, що закривається повіками; здатність бачити, зір, гострота зору; погляд (Korean – English dictionary).

В корейській мові, як і в українській мові, група фразеологічних одиниць зі значенням «зір, здатність бачити» є достатньо широкою та розгалуженою.

Деякі фразеологізми мають значення «уважно дивитися або дивитися з інтересом»:

- «눈과 귀를 한데 모으다» (направляти очі та вуха в один бік) – «цікавитися чимось»;
- «눈을 멈추다» (зупинити погляд на чомусь або комусь) – «дивитися з інтересом (цікавістю)»;
- «눈이 반짝거리다» (очі заблищали) – «проявляти інтерес, зацікавитися»;
- «눈을 끌다» (притягувати погляд) – «викликати інтерес до чого-небудь»;
- «눈을 돌리다» (звертати погляд) – «зосереджувати увагу на чомусь».

В корейській мові через фразеологізми з компонентом «очі» виражається значення «викликати інтерес».

Внутрішня форма цих фразеологічних одиниць семантична, переважно це метонімічний перенос. Особливу увагу привертає до себе ФО «눈과 귀를 한데 모으다» (направляти очі та вуха в один бік), де метафоричний перенос поєднується з метонімічним (очі та вуха – тобто зір та слух).

Деякі корейські фразеологізми передають значення «пильний погляд на об'єкт»:

- «눈을 맞추다» (погляди збігаються) – «переглядатися, кидати погляди один на одного; фліртувати»;
- «눈이 맞다» (зустрічатися поглядами) – «симпатизувати один одному»;
- «눈을 주다» (кидати погляди) – «виразити свою симпатію».

Наступні фразеологічні одиниці, пов'язані зі здатністю людини пам'ятати, запам'ятовувати щось, відображають ступінь цієї здатності, а також ситуації, пов'язані з якимись спогадами:

- «눈앞에 서다» (стояти перед очима) – «запам'ятатися, залишитися в пам'яті»;
- «눈에 아른거리다» (миготіти перед очима) – «згадувати незабутні враження та інше; виникати в пам'яті».

Внутрішня форма цих фразеологізмів формується на основі переносного компонента – дієслова «стояти», «миготіти». Абстрактне поняття передається через конкретні дієслова, що виступають тут як метафори.

На відміну від українських фразеологізмів, корейські фразеологізми зі словом «눈» (очі) більш активно виражають психологічний стан людини. Окремі фразеологізми, що містять слово «눈», передають значення «різного ступеня здивування», наприклад:

- «눈이 동그래지다» (робити круглі очі) – «висловлювати крайній подив, нерозуміння» утворюється, як і в українській мові, за допомогою жестової метафори;
- «눈이 등잔만해지다» (очі як світильники/ліхтарі) – «дуже сильно дивуватися», утворюється за допомогою порівняння (등잔 – світильник, ліхтар).

Широке розповсюдження в корейських фразеологічних одиницях отримали фразеологізми, що виражають поняття гніву та обурення. Внутрішня форма зазвичай виражає передачу різких змін у зовнішньому вигляді людини. Це поняття може передаватися такими фразеологізмами:

- «눈에 불을 쬐다» (очі загораються вогнем) – «сердитися»;
- «눈에 핏대를 올리다» (очі наливаються кров'ю) – «сердитися»;
- «눈을 뒤집다» (закочувати очі);
- «눈을 번뜩이다» (очі метають іскри);
- «눈을 부라리다» (блискати очима) – «не подобатися, сердитися».

До цієї ж підгрупи (вираження поняття гніву та обурення) можна віднести й інші фразеологізми, внутрішня форма яких відрізняється від внутрішньої форми фразеологізмів української мови:

- «가자미눈을 뜨다» (зробити очі як камбала; примружитися) – дивитися скося або поглядати підозріло;
- «도끼눈을 뜨다» (очі як сокири) – «погляд як лезо; злобно дивитися»;
- «눈에 칼을 세우다» (виступає ніж в очах) – «дуже сильно сердитися».

Внутрішня форма цих фразеологізмів представляє собою метафори та порівняння.

Специфічним для корейської мови і не зустрічається в українській мові є фразеологічні одиниці, внутрішня форма яких містить порівняння з камбалою (за формою цієї риби). Відсутні в фразеології української мови також фразеологізми, внутрішня форма яких представляє собою порівняння з предметами, які можуть служити зброєю (сокира, ніж).

Є інші фразеологізми, не зрозумілі українській мові, де внутрішня форма виражена порівнянням з живими істотами:

- «달팽이 눈이 되다» (очі стають як у равлика) – «застигнути, оціпеніти від страху»;
- «게눈 감추듯» (як краб ховає очі) – «швидко їсти»;
- «눈에 헛거미가 잡히다» (бути пійманим очима павуків) – «кола перед очима (від голоду); жадність застилає очі».

Поняття «задоволення» є характерним переважно для фразеологізмів корейської мови зі словом «눈» (очі). Ступінь задоволення чимось може бути передана фразеологізмами, в яких створюється образ «насиченого ока». Так, фразеологізми:

- «눈에 들다» (входити в очі) – «подобатися; радувати погляд»;
- «눈에 차다» (бути повністю в очах) – «бути задоволеним».

Цікаві фразеологізми, що виражають позитивну оцінку чого-небудь. Так, фразеологізми:

- «눈에 넣어도 아프지 않다» (не болить, навіть якщо покласти в око) – «дуже улюблений»;
- «눈에 잘 보인다» (добре видно в очах) – «бути визнаним; викликати симпатію»;
- «눈에 들어오다» (впадати в око) – «подобатися». Ці фразеологізми передають значення «задоволення» через метафоричні вирази.

Багато фразеологізмів зі словом «눈» (очі) виражають негативну оцінку:

- «눈에 실다» (очі кислі) – «байдужий, неприємно дивитися на когось»;
- «눈 밖에 나다» (виходити з поля зору (очей)) – «бути неприємним; втратити віру (довіру)»;
- «눈에 거슬리다» (суперечити в очах) – «бути неприємним»;
- «눈엣가시» (більмо в оці) – «неприємна людина»;
- «눈초리가 박하다» (колючі погляди) – «дорікати»;
- «눈초리가 차갑다» (холодний погляд) – «бездушний»;
- «눈총을 주다» (кидати злісні погляди) – «дивитися з ненавистю (злобою)».

Багато фразеологізмів утворюються за допомогою метафор.

Значення «поганий стан (ситуація), самопочуття» передається наступними засобами:

- «눈앞이 캄캄하다» (дуже темно перед очима) – «думати про безнадійне, безнадійний стан, положення»;
- «눈앞이 아찔하다» (все закрутилося перед очима) – «думати про безнадійне, безнадійний стан, положення».

Ці ФО виражають реакцію людини на будь-яку дуже важку, складну ситуацію, коли він не в змозі щось зробити, щоб виправити своє становище, змінити щось у житті, наприклад:

- «눈에서 피눈물이 나다» (плакати кровавими сльозами) – «переживати величезне горе»;

- «눈을 뜨고 볼 수가 없다» (не може відкрити очі і подивитися на щось) – «дивитися неможливо (про жахливе або відразливе)»;

Ці ФО передають труднощі стану або ситуації. Тут ВФ – метафора.

З лексемою «눈» в корейській мові пов'язано наявність низки ФО зі значенням «втрачати розум»:

- «눈이 풀리다» (випускати очі) – «сходити з розуму»;
- «눈이 흐리다» (туманний погляд) – «сходити з розуму, втратити розум».

В корейській мові функціонують ФО зі значенням «втрачати розум від жадібності»:

- «눈에 헛거미가 잡히다» (бути спійманим очима павуків) «жадібність застилає очі»;
- «눈이 멀다» (осліпнути) – «втрачати розум (від жадібності)»;
- «눈이 빠다» (вивихнути очі) – «втрачати розум (від жадібності)»;
- «눈이 어둡다» (погано бачити; застеляти очі) – «втрачати розум (від жадібності)».

В корейській мові слово «눈» утворює фразеологізми, що виражають поняття «обманювати»:

- «눈가림을 하다» (зав'язувати очі пов'язкою) – «обманювати іншого своєю зовнішністю»;
- «눈을 속이다» (обманювати очі) – «вводити в оману».

З поняттям «смерті» пов'язані такі фразеологічні одиниці:

- «눈에 흙이 들어가다» (земля потрапляє в очі) – «померти»;
- «눈에 흙이 덮이다» (очі покриваються землею) – «померти»;
- «눈을 감다» (закрити очі) – «померти»;
- «눈자가 꺼지다» (очі потухли) – «померти».

До фразеологічних одиниць, що виражають поняття «чекати», «очікувати», відносяться такі:

- «눈이 까매지도록 기다리다» (чекати до потемніння в очах) – «дуже довго чекати, проглядіти всі очі»;
- «눈이 빠지게 기다리다» (чекати, поки не вискочать очі) – «довго чекати».

В корейській мові також є фразеологізми, що виражають поняття «досвідченість/недосвідченість, розуміння/нерозуміння, знання/незнання». Ці поняття виражаються багатьма фразеологічними одиницями.

Поняття «досвідченість/недосвідченість» виражено відповідними прикметниками:

- «눈에 익다» (звичний для очей) – «досвідчений, звичний»;
- «눈에 설다» (незвичний для очей) – «недосвідчений, незвичний».

Поняття «розуміння/нерозуміння» – виражається за допомогою заперечної форми дієслова:

- «눈에 들어오다» (впадати в око) – «запам'ятовувати, помічати»;
- «눈에 안 들어오다» (не впадати в око) – «не запам'ятовувати, не помічати».

Поняття «знання/незнання»:

- «눈을 뜨다» (відкривати очі) – «прозрівати; ставати грамотним»;
- «눈이 열린다» (очі відкриваються) – «розуміти, проникливий погляд»;
- «눈이 캄캄하다» (очі темні) – «неграмотний», утворюють протиставлене поняття за допомогою слів присудків, що мають у фразеологізмах протилежне значення (відкривати (світлий) темний). Метафоричний перенос «незнання – темрява» характерний як для корейських, так і для українських фразеологізмів.

В корейській мові значення «моментально», «швидко», «близько» представлені наступними прикладами:

- «게 눈 감추듯» (як краб ховає очі) – «швидко (їсти тощо)» утворюється через порівняння, пов'язане з тваринним світом;
- «눈 깜짝할 사이» (проміжок моргання очей) – «моментально, вмить, дуже швидко». ВФ корейських й українських фразеологізмів, передана

формально на вираженні порівняння, схожі порівняйте з українським «в одну мить»;

- «눈앞에 두다» (поставити перед очима) – «близько, поруч, скоро»;
- «눈코 사이» (між очима і носом) – «близька (відстань)».

Ці фразеологізми виражають абстрактне поняття через конкретне.

Наступна ФО характерна тільки для корейської мови: «눈 뜬 장님» (сліпий з відкритими очима) – «дивитися, але не знати; про безграмотну людину». Образ створюється на основі іронії. Фразеологізм виражає значення, протилежне значенню словосполучення (сліпий відкрити очі (бачити)).

Такі основні групи СФО з компонентами «눈» (очі) в корейській мові. Ці групи характеризуються численністю утворених фразеологічних одиниць та різноманіттям значень. В обох мовах серед утворених фразеологізмів виділяються семантичні групи та підгрупи, що в основному збігаються за значенням.

Перш за все слід зазначити близькість груп ФО, що виражають основну функцію ока, яке є органом зору. Багато лексико-семантичних груп обох мов передають значення, прямо або опосередковано пов'язані з цією функцією. Однак низка підгруп містить ФО, яких немає або які непродуктивні в іншій мові: значення «пильний погляд на об'єкт, задоволення», «втрата розуму від жадібності» (корейське) та ін.

Для фразеології обох мов продуктивним є утворення за допомогою семантичної внутрішньої форми, особливо часті метафоричні та метонімічні переноси, в тому числі «жестові». Значно частіше спостерігаються метафоричні та метонімічні переноси словосполучень, ніж окремих компонентів фразеологічних одиниць.

Слід зазначити продуктивність такого виду ВФ, як порівняння, особливо для ФО корейської мови. Порівняння в ФО корейської мови часто пов'язані з тваринним світом і побутовою лексикою. Наприклад:

- «가자미 눈을 뜨다» (зробити очі як у камбали; примружитися);
- «달팽이 눈이 되다» (очі стають як у равлика);
- «계 눈 감추듯» (як краб ховає очі);

- «도끼눈을 뜨다» (очі як сокири);
- «눈에 칼을 세우다» (виступає ніж в очах);
- «눈이 등잔만해지다» (очі як світильники, ліхтарі).

Поряд з цими, є ФО, як за внутрішньою формою, так і за значенням, схожі з ФО української мови. Наприклад:

- «눈에 띄다» (кидатися в очі) – «привертати до себе чинось увагу; бути особливо помітним»;
- «눈이 뜨이다» (очі відкриваються) – «хтось звільняється від омани, дізнається справжнє становище речей, справжній сенс чогось»;
- «눈이 동그래지다» (робити круглі очі) – «висловлювати крайнє здивування, подив»;
- «눈 깜짝할 사이» (проміжок моргання очей) – «моментально, вмить, дуже швидко».

Аналізовані фразеологізми обох мов відрізняються своєю структурою та значенням, але серед українських фразеологізмів часто зустрічаються двозначні одиниці, у той час як в корейській мові переважають однозначні вирази. У обох мовах існує багато варіантів фразеологізмів:

1. Українська мова:

- *плювати в очі / в обличчя;*
- *ховати очі / погляд.*

2. Корейська мова:

- «눈을 멈추다» (зупиняти очі на чомусь або комусь) / «눈길을 멈추다» (зупиняти погляд на чомусь або комусь),
- «눈을 돌리다» (відводити очі) / «눈길을 돌리다» (відводити погляд).

Це основні групи соматичних фразеологізмів з компонентом «눈» (очі) в обох мовах. Різноманітність структурно-граматичних типів, багатство значень і численність іменних компонентів, пов'язаних з очима (눈), підкреслюють важливість

цього фразеологічного «гнізда» у соматичній фразеології української та корейської мов.

2.2.4. СФО з компонентом «рот (입)»

Значення слова «입» (рот) в корейській мові: орган, що засвоює їжу та виробляє звук; уста, губи; мова, слова; смак; скандал, плітки (Korean – English dictionary).

Низка СФО зі словом «입» (рот) мають значення, схожі зі значеннями фразеологізмів української мови. Так, значення «почати говорити» передається за допомогою дієслів-метафор або метафоричного сполучення.

- «입을 떼다» («розкрити рот») – «почати говорити, розмовляти»;
- «입을 열다» («відкрити рот») – «починати говорити, розповідати щось».

Значення «балакучість» передається через порівняння або метафоричні вирази.

Корейські ФО:

- «입 방아를 찧다» («молотити ротом»);
- «입을 나불대다» («тараторити ротом») – «балакати».

Привертає увагу метафоричне сполучення «молотити ротом», що входить у фразеологізм корейської мови, але не вживається у фразеології української мови. В українській фразеології схоже значення виражається СФО зі словом «язик» (балакати язиком).

Цікаво відзначити, що більшість ФО з лексемою «язик» в українській мові та з лексемою «рот» в корейській мові виражають це значення.

- «입에 곰팡이가 슬다» (запліснявіти в роті) – «дуже мовчазний, нерозмовний»;
- «입에 반창고를 붙이다» (заклеїти пластиром рот) – «мовчати, зберігати таємницю»;
- «입에 자물쇠를 채우다» (закривати рот на замок) – «мовчати»;
- «입이 무겁다» (рот важкий) – «небалакучий, міцний на язик»;

- «입이 천근 같다» (рот як тисяча гун) – «зберігати вперте мовчання, нічого не говорити, дуже мовчазний». (Слово «천» – це тисяча, а слово «근» – це традиційна міра ваги (= 0.6 кг), тобто дуже важкий.)

Значення «мовчазності, стримування від висловлювання» передається метонімічними або метафоричними засобами. Фразеологізм «입에 자물쇠를 채우다» (закрити рот на замок) збігається з фразеологізмом української мови.

В корейській мові значення «красномовство, вміння гарно говорити» також передається через метафори. Наприклад, такі фразеологізми як:

- «입에 꿀을 바른 말» (слова, намазані медом) – «солодкі слова»,
- «입에 발린 소리» (звук, змащений у роті) – «лестощі»;
- «입에 침이 마르다» (слина у роті висохла) – «захвалювати, возвеличувати до небес».

Значення «грубо говорити» передається через вирази:

- «입이 거칠다» (рот грубий) – «грубо говорити, необережно»;
- «입이 걸다» (рот грубий) – «грубо говорити, лаятися»;
- «입이 더럽다» (рот брудний) – «грубий, нецензурний (про слова)».

У цьому випадку між прямим значенням виразу, яке є ВФ переносного, існує метафоричний зв'язок.

Поняття «предмет постійної розмови» передається в корейській мові ФО зі словом «рот», а не «язик», як в українській мові, наприклад: «입에 오르다» (бути на язиці) означає «створювати чутки».

В корейській мові ФО можуть виражати почуття. За вираженими поняттями СФО цієї групи неоднорідні. Самобутніми в корейській мові є фразеологізми:

- «입을 내밀다» (вип'ятити губи) – «показувати невдоволення на обличчі»;
- «입을 삐죽이다» (вип'ятити губи) – «виражати невдоволення, поганий настрій»;
- «입이 석자나 나오다» (відкрити рот на 3 джа) – «виражати невдоволення». (Слово «석» – три, «자» – традиційна одиниця довжини в Кореї (1 джа ≈

30.3 см)). Цей фразеологізм підкреслює значення невдоволення через гіперболу.

В корейській мові поняття «дивуватися, захоплюватися» виражають такі ФО як:

- «입이 귀밑까지 찢어지다» (рот розривається до вух) – «дуже радіти, бути поза себе від радості» (порівняна українська ФО «рот до вух»);
- «입이 벌어지다» (розтягувати рот) – «дивуватися; радіти»;
- «입을 다물지 못하다» (не може закрити рот від здивування, захоплення).

Цікаво, що в корейській мові є фразеологізм-метафора «입에서 신물이 나다» (з рота виділяється гірка вода), який означає «відчувати відразу до того, про що багато разів говорили», втому від повторення одних і тих самих слів.

Слід зазначити, що в корейській мові поняття «хтось молодий і недосвідчений» виражається фразеологізмом «입에서 젓내가 나다» (із рота пахне молоком), що рівнозначний українському фразеологізму. Є синоніми:

- «머리에 피도 마르지 않다» (ще не висохла кров на голові);
- «이도 안 나다» (ще не прорізався зуб);
- «코를 흘리다» (пускати соплі).

2.2.5. СФО з компонентом «язик (혀)»

Слово «혀» (язик) в корейській мові має значення «рухомий м'язовий орган у ротовій порожнині хребетних тварин і людини, що сприяє захопленню, пережовуванню їжі тощо» (Korean – English dictionary).

СФО, утворені зі словом «혀» в корейській мові, різноманітні за своїм значенням; відзначаються мікрогрупи зі значенням балакучості, мовчазності, красномовності, стриманості. Але слід зазначити, що частіше ці значення виражаються не ФО зі словом «혀», а ФО зі словом «입». СФО зі словом «혀» малопродуктивні, на відміну від ФО української мови.

Серед них є фразеологізми, ВФ яких близька або адекватна ВФ українських ФО:

- «혀끝에 오르내리다» (потрапляти на кінчик язика) – «ставати предметом розмови, обговорення, пересудів»;
- «혀를 놀리다» (зривати з язика) – «невимушено, несподівано, раптово бути вимовленим».

Але цікаво відзначити СФО, внутрішня форма яких значно відрізняється від ВФ українських фразеологізмів. Наприклад:

- «혀끝에서 놀아나다» (легковажно поводитися) – «бути легковажним»;
- «혀가 짧다» (язик короткий) – «нечіткі звуки, невиразна вимова»;
- «혀가 꼬부라지다» (язик заплітається) – «бурмотіти (тому що занадто сп'янів), хтось не може чітко сказати щось; бути добре підвішеним (про язик)»;
- «혀를 내밀다» (вивалити язик) – «насміхатися над кимось»;
- «혀를 차다» (цокати язиком) – «не подобається, бути незадоволеним».

2.2.6. СФО з компонентом «вухо (귀)»

Фразеологічний образ є суттєвим компонентом фразеологічного значення та вмістищем національних факторів цього значення. Слово «вухо» у своїх різних значеннях бере активну участь в утворенні фразеологічних одиниць, що мають різну внутрішню форму.

Слово «귀» (вухо) в корейській мові має такі значення: орган слуху та рівноваги в людини і хребетних тварин; вушко (голки, казана і т.п.); проріз (у рукавах під пахвами у корейського верхнього халата); ручки (посуд); носик, горлечко (посуд); запальний отвір; кут, куточки (чогось); кромка (Korean – English dictionary).

Це слово менш багатозначне, ніж слово «вухо» в українській мові, але всі його значення беруть участь у формуванні фразеологізмів.

Багато фразеологізмів мають значення «уважно слухати, наприклад:

- «귀가 솔깃하다» (слухати у всі вуха) – «уважно слухати»;
- «귀를 기울이다» (нагострити вуха) – «прислухатися»;

- «귀에 담다» (наповнювати вуха) – «уважно слухати», утворюється за допомогою переносних значень дієслів.

Антонімічні фразеологізми «неуважно слухати»:

- «귀밖으로 듣다» (слухати (проходити) повз вуха) – «неуважно слухати; робити вигляд, що не чув»;

- «한귀로 흘리다» (в одне вухо входить) – «неуважно слухати»;

- «귀를 팔다» (повертати вуха куди-небудь) – «не звертати уваги».

Фразеологізм «귀가 절벽이다» (вухо – стрімка скеля) – «погано чути; останнім дізнаватися новини», передає поняття «глухота» за допомогою метафори.

В корейській мові фразеологізми, що виражають значення «набридливості» або «настирливості», можуть бути утворені на основі слова «귀» (вухо):

- «귀가 타가버다» (вуха горять) – «набридливі, неприємні слова»;

- «귀에 코스일리다» (вухо ріже) – також означає щось неприємне або дратівливе для слухача;

- «귀에 코플다» (вуха в'януть) – використовується для позначення настирливих, неприємних слів або звуків.

Фразеологізм «귀에 못이 박히다» (бути цвяхом у вухах) означає «вже досить наслухатися про щось». Цей вираз використовує порівняння передачі значення.

Для вираження поняття «спокійно/неспокійно на душі» використовуються такі фразеологічні одиниці:

- «귀가 간지럽다» (вуха сверблять) – «неспокійно на душі, тому що людина думає, що говорять про неї; погано через чутки».

- «귀를 씻다» (мити вуха) – позначає «заспокоюватися». Цей фразеологізм також утворюється з урахуванням переносного значення дієслів.

Для вираження «розуміння/нерозуміння» використовуються такі фразеологічні одиниці:

- «귀에 들어오다» (заходити у вуха) – «розуміти».

- «귀에 안 들어오다» (не заходить у вуха) – «не розуміти». Цей фразеологізм передає поняття «нерозуміння» через заперечення.

- «귀가 밝다» (вуха світлі) – «той, хто швидко дізнається новини»;
- «귀가 어둡다» (вуха темні) – «останній, хто дізнається новини».

Протилежні поняття виражаються за допомогою антонімічних слів-метафор («світлі» – «темні»);

Отже, в корейській мові фразеологізми, пов'язані зі словом «귀» (вуха), часто висловлюють функцію цього органу – слухати уважно чи неуважно, чути добре чи погано, а також приємне чи неприємне. Найбільш поширеними способами вираження цих фразеологізмів є метафора та порівняння.

2.2.7. СФО з компонентом «ніс (코)»

В корейській мові слово «코» (ніс) також багатозначне і має такі значення: передня частина голови людини; обличчя, риси обличчя; довіра, репутація, честь, пошана; вираз обличчя; людина, яка займає певну посаду (Korean – English dictionary).

Багато фразеологізмів зі словом «코» (ніс) виражають властивості людини та якості її характеру, її вчинки. Наприклад, фразеологізми:

- «코가 땅에 닿다» (опустити ніс до землі) – «здаватися скромним і шанобливим»;
- «코끝도 안 보이다» (не видно навіть кінчика носа) – «не з'являтися де-небудь»;
- «코가 우뚝하다» (ніс, що стирчить) – «пишатися собою, зазнаватися»;
- «코를 쭈다» (задирати ніс) – «гордитися собою, зазнаватися»;
- «코대가 높다» (високий ніс) – «наглий, зазнаватися»;
- «코대가 세다» (сильна лінія носа) – «впертий, самовільний; зазнаватися»;
- «코에 걸다» (вішати ніс) – «гордитися, зазнаватися; опиратися, покладатися»;

Фразеологізм «코를 쭈다» (задирати ніс) співпадає за внутрішньою формою з українським фразеологізмом «задирати ніс» – зазнаватися.

Фразеологічні одиниці з компонентом «코» (ніс) в корейській мові передають різні стани людини, наприклад, фізичний стан людини:

- «코가 삐뚤어지다» (ніс покосився) – «дуже сп'яніти»;
- «코를 박다» (опустити ніс (до землі)) – «захоплюватися чимось».

ФО, пов'язані з психологічними станами людини:

- «코가 빠지다» (повісити носа) – «впасти духом»;
- «코끝이 찡하다» (віддаватися болем у кінчику носа) – «бути схвильованим (зворушеним)»;

- «코가 납작해지다» (ніс стає приплюснутим) – «упав авторитет» людини.
- «큰코를 다치다» (отримати по носу) – «бути дуже ображеним, потрапити в халепу»;
- «내코가 석자» (мій ніс – три джа) – «мені тільки до себе (про людину, яка потрапила в скрутне становище)» передається через метафоричний вираз (джа – назва корейської традиційної одиниці довжини: 30.3 см).

СФО зі словом «코» (ніс) мають значення:

- «콧물 돈» (гроші в шмарклях) – «незначна сума грошей»;
- «코를 흘리다» (течуть шмарклі) – «хтось ще молодий і недосвідчений»;
- «코를 훌쩍거리다» (шморгати носом) – «плакати».

Поняття «близько, в найближчий час» передають такі ФО:

- «코아래 입» (рот під носом) – «знаходиться близько»;
- «코앞도 보지 못하다» (не бачити далі свого носа) – «неможливо передбачити найближче майбутнє; залишається мало часу (для якоїсь справи)»;
- «코앞에» (перед носом) – «близько, поряд, найближчим часом»;
- «코를 맞대다» (бути носом до носа) – «дуже близько».

Різницю значень ФО цієї групи (утвореної зі словом «ніс») в українській і корейській мовах можна пояснити різницею значень слів «ніс» і «코». СФО зі словом «ніс» в українській мові відрізняються від інших груп соматичних ФО тим, що вони рідко передають значення, пов'язані з функцією носа як органа нюху. Більш продуктивні ФО зі значенням поведінки та властивостей людини.

Висновки до Розділу 2

Соматизми, як ключові компоненти фразеології, відображають уявлення про тіло людини і його функції в корейському культурному контексті. Основні висновки розділу можна узагальнити наступним чином:

Перш за все, соматичні фразеологічні одиниці в корейській мові характеризуються різноманітністю структурних форм. Вони включають у себе такі компоненти, як голова (머리), очі (눈), рот (입), язик (혀), обличчя (얼굴), вухо (귀) та ніс (코), кожен з яких має своє унікальне значення і сполучення в мовних конструкціях.

Другим важливим аспектом є семантична специфікація соматичних фразеологізмів. Внутрішня форма цих одиниць відображає не лише фізичні аспекти органів тіла, а й їх метафоричне та метонімічне використання в мовленнєвій практиці. Наприклад, фразеологізми зі словом «голова» можуть вживатись для позначення різних психологічних станів або соціальних ситуацій.

Отже, було висвітлено різноманітність фразеологічних значень, що відображають велику культурну специфіку корейської мови і використовуюваного фразеологічного ресурсу. Варіативність використання та тлумачення соматичних фразеологічних одиниць свідчить про їх глибину і важливість у мовленнєвій практиці корейського суспільства.

РОЗДІЛ 3

ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АНАЛІЗ СОМАТИЧНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ В КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ

3.1. Буквальний переклад (калькування)

Переклад соматичних фразеологічних одиниць є складним завданням, що вимагає не лише глибокого розуміння обох мов, але й культурного контексту, в якому вони використовуються. Цей практичний розділ присвячений детальному аналізу перекладу корейських соматичних фразеологізмів на українську мову. Об'єктом аналізу стали фразеологічні одиниці корейської мови, які містять соматичний компонент – тобто частини тіла, які використовуються метафорично або ідіоматично для передачі певного значення.

Для проведення дослідження ми використали метод суцільної вибірки, що дозволило виписати 200 фразеологізмів з двох авторитетних джерел: «1000 Key Korean Idioms and Proverbs: Improve Your Korean With Key Expressions» (автори: Jin-Young Min, So-Young Park) та «500 Common Korean Idioms» (автор: Danielle O. Pyun). Ці словники були обрані завдяки їхній комплексності та високій якості представленого матеріалу, що забезпечило репрезентативність вибірки для нашого дослідження.

Застосовуючи метод перекладацького аналізу, ми виділили шість основних методів перекладу соматичних фразеологічних одиниць:

1. Аналог (91 одиниця – 45,5%).
2. Повний відповідник (37 одиниць – 18,5%).
3. Експлікація (25 одиниць – 12,5%).
4. Частковий еквівалент (24 одиниці – 12%).
5. Буквальний переклад (14 одиниць – 7%).
6. Калькування (9 одиниць – 4,5%).

Кожен з цих методів був використаний з певних причин, обумовлених як лінгвістичними, так і культурними факторами. Далі ми розглянемо кожен метод

детальніше, пояснюючи його застосування та ефективність у контексті перекладу корейських соматичних фразеологізмів на українську мову.

3.1. Прямий переклад

Переклад соматичних фразеологічних одиниць з корейської мови на українську передбачає застосування різноманітних методів для досягнення точності та адекватності переданого змісту. Одним із ключових підходів у цьому процесі є прямий переклад, який включає такі методи: повний відповідник, частковий еквівалент, калькування та буквальный переклад. Ці методи забезпечують різний ступінь точності передачі значення оригінальних фразеологізмів, з урахуванням специфіки кожної мови.

1. Повний відповідник. Метод повного відповідника передбачає переклад фразеологізму з корейської мови на українську зі 100% схожістю. Це означає, що як форма, так і зміст фразеологічної одиниці повністю збігаються в обох мовах, що дозволяє передати оригінальний сенс без жодних змін. Використання повного відповідника є ідеальним варіантом, оскільки забезпечує максимальну точність і збереження культурного контексту.

За кількісним показником повний відповідник представляє 18,5% усього аналізованого матеріалу, що на нашу думку досить високий показник як для зовсім різних культур.

- 머리가 돌다 (meoriga dolda), буквально перекладається як «крутиться голова», означає «відчувати запаморочення, бути дезорієнтованим». В українській мові є повний відповідник у вигляді фразеологізму «голова (йде) обертом (кругом)».

- 머리가 짐차 곱아진다 (meoriga jeomcha god-ajinda), буквально перекладається як «волосся стає дибки», означає «відчувати сильний страх або здивування». В українській мові є повний відповідник – «волосся стає дибки».

- 얼굴을 땅에 치다 (eolgul-eul ttang-e chida), буквально перекладається як «впасти обличчям в бруд», означає «зазнати великої ганьби, зганьбитися». В українській мові є повний відповідник – «впасти обличчям в бруд».

- 눈엣가시 (nun-etgasi), буквально перекладається як «більмо в оці», означає «щось або хтось дуже дратівливий, неприємний». В українській мові є повний відповідник – «більмо в оці».

- 입에 자물쇠를 채우다 (ib-e jamulsoeleul chaeuda), буквально перекладається як «рот на замок», означає «мовчати, тримати щось в секреті». В українській мові є повний відповідник – «рот на замок».

- 혀가 꼬부라지다 (hyeoga kkoburajida), буквально перекладається як «язик заплітається», означає «мати труднощі з вимовою слів через страх, хвилювання або алкогольне сп'яніння». В українській мові є повний відповідник – «язик заплітається».

- 귀를 기울이다 (gwireul giulida), буквально перекладається як «нагострити (насторожити) вухо (вуха)», означає «уважно слухати». В українській мові є частковий еквівалент – «нагострити вуха».

- 귀에 코끝다 (gwiae kokeulda), буквально перекладається як «вуха в'януть», означає «слухати щось неприємне або нудне». В українській мові є повний відповідник – «вуха в'януть».

- 코를 찌다 (koreul ssuda), буквально перекладається як «дерти носа», означає «бути зарозумілим, пихатим». В українській мові є повний відповідник – «Дерти (драти, задирати, задерти, задрати) носа (ніс)».

- 코앞도 보지 못하다 (koapdo boji mothada), що буквально перекладається як «далі (свого) носа не бачити», означає «бути неуважним або короткозорим (у прямому і переносному сенсі)». В українській мові є повний відповідник – «далі свого носа не бачити».

Отже, при перекладі корейських соматичних фразеологізмів на українську мову спостерігається велика схожість у значенні та використанні цих виразів, хоча деякі відмінності в лексичному наповненні все ж існують. Більшість представлених фразеологізмів мають прямі українські відповідники, що дозволяє зберегти як зміст,

так і емоційне забарвлення оригіналу. Це підкреслює спільність деяких культурних концептів та універсальність людського досвіду, незважаючи на значні відмінності між корейською та українською мовами.

2. Частковий еквівалент. Метод часткового еквівалента застосовується у випадках, коли частина фразеологізму збігається в обох мовах, а інша частина – ні. Це може бути ситуація, коли лише одне слово або елемент виразу відрізняється. Часткові еквіваленти дозволяють зберегти основний зміст і функцію фразеологізму, хоча деякі нюанси можуть бути втрачені або змінені. Так, наприклад, у корейському фразеологізмі «머리가 좋다 (meoriga jota)», що означає «бути розумним, розумний» в оригіналі присутнє лише одне слово «голова», в той час як в українському перекладі є додаткове слово у вигляді прикметника «хороша», що уточнює фразеологізм і підкреслює його значення.

- 한귀로 흘리다 (han gwiro heullida), дослівно перекладається як «в одне вухо влітає» означає «неуважно слухати». В українській мові має частковий еквівалент, оскільки український фразеологізм складається із двох частин, в той час як оригінал – з однієї: «в одне вухо влітає, а в інше вилітає».

- 눈을 번뜩이다 (nuneul beondeukida), дослівно перекладається як «очі метаять іскри», означає «бути дуже злим». В українській мові має частковий еквівалент, оскільки український фразеологізм опускає слово «очі»: «метати іскри».

- 머리가 못 차린다 (meoriga mot charinda), дослівно перекладається як «не вистачає голови», означає «бути дурним». В українській мові має частковий еквівалент, оскільки український фразеологізм використовує слово «клепки» замість «голови»: «не вистачає клепки».

- 닭이 두개다 (dalgi dugeda), дослівно перекладається як «куряча голова», означає «нерозумний». В українській мові має частковий еквівалент, оскільки український фразеологізм використовує слово «мозок» замість «голова»: «курячий мозок».

- 머리가 굳다 (meoriga guda), дослівно перекладається як «голова зачерствіла», означає «бути впертим». В українській мові має частковий еквівалент,

оскільки український фразеологізм використовує слово «дубова» замість «зачерствіла»: *«дубова голова»*.

- 머리가 녹슬다 (meoriga nokseulda), дослівно перекладається як «голова заржавіла», означає «забувати». В українській мові має частковий еквівалент, оскільки український фразеологізм використовує слово «мізки» замість «голова»: *«мізки заржавіли»*.

- 머리를 갈아서다 (meorireul garaseoda), дослівно перекладається як «гноїти голову», означає «дуже напружено думати». В українській мові має частковий еквівалент, оскільки український фразеологізм використовує слово «ламати» замість «гноїти»: *«ламати голову»*.

- 머리를 뜯다 (meorireul tteuda), дослівно перекладається як «рвати голову», означає «бути у розпачі». В українській мові має частковий еквівалент, оскільки український фразеологізм використовує слово «волосся» замість «голову»: *«рвати на собі волосся»*.

- 코앞에 닥치다 (koape dakchida), дослівно перекладається як «бути перед носом», означає «бути дуже близько». В українській мові має частковий еквівалент, оскільки український фразеологізм опускає дієслово «бути»: *«під носом»*.

- 귀가 간지럽다 (gwigga ganjiropda), дослівно перекладається як «вуха сверблять», означає «когось обговорюють». В українській мові має частковий еквівалент, оскільки український фразеологізм використовує слово «горять» замість «сверблять»: *«вуха горять»*.

Отже, частковий еквівалент у перекладі корейських фразеологізмів із соматичним компонентом демонструє культурні та мовні відмінності між корейською та українською мовами. Хоча загальне значення залишається подібним, переклад часто включає додаткові слова або замінює окремі елементи для кращого відображення сенсу в контексті цільової мови. Наприклад, корейські вирази часто використовують конкретні частини тіла для передачі ідеї, тоді як українські фразеологізми можуть вимагати додаткових уточнень або змін, щоб зберегти ті ж емоційні або смислові

відтінки. Це свідчить про важливість розуміння не тільки буквального значення, але й культурного контексту та особливостей кожної мови при перекладі фразеологізмів.

3. Калькування. Калькування є методом перекладу, при якому корейський фразеологізм відтворюється послівно українською мовою. Це означає, що структура та складові елементи виразу зберігаються, що дозволяє передати оригінальне значення. Калькування є ефективним тоді, коли дослівний переклад не спотворює смисл і є зрозумілим для українського читача.

- 머리를 끄덕이다 (meorireul kkeudeogida) – «кивати головою», означає «погоджуватися».
- 머리를 숙이다 (meorireul sugida) – «нахилити голову», означає «виражати повагу або вибачатися».
- 머리를 쓸다 (meorireul sseulda) – «гладити по голові», означає «хвалити».
- 머리를 흔들다 (meorireul heundeulda) – «качати головою», означає «не погоджуватися або висловлювати незгоду».
- 눈을 멈추다 (nuneul meomchuda) – «зупинити погляд на чомусь або комусь», означає «звернути увагу».
- 눈에 익다 (nune ikda) – «звичний для очей», означає «бути знайомим, досвідчений, звичний».
- 눈에 설다 (nune seolda) – «незвичний для очей», означає «бути незнайомим або новим».
- 혀를 차다 (hyeoreul chada) – «цокати язиком», означає «виражати незадоволення або розчарування».
- 코를 훌쩍거리다 (koreul huljjeokgeorida) – «шморгати носом», означає «плакати або бути засмученим».

Отже, калькування як метод перекладу корейських фразеологізмів із соматичним компонентом демонструє, як можна зберегти форму і структуру оригінального виразу, мінімально адаптуючи його до цільової мови. Цей метод дозволяє передати буквально значення окремих слів, зберігаючи при цьому загальний сенс і образність фразеологізму. Завдяки калькуванню, культурні та мовні відмінності

між корейською та українською мовами стають більш очевидними, оскільки ми бачимо, як конкретні частини тіла або дії з ними пов'язані, використовуються для передачі тих самих або дуже схожих ідей. Це допомагає краще розуміти культурні нюанси і особливості обох мов, зберігаючи при цьому первісну образність виразів.

4. Буквальний переклад. Метод буквального перекладу передбачає передачу сенсу виразу шляхом дослівного перекладу його складових. Буквальний переклад може бути використаний, коли інші методи не підходять, і основна мета полягає в тому, щоб зберегти оригінальний сенс, навіть якщо деякі культурні або стилістичні нюанси можуть бути втрачені.

- 눈을 붙이다 (nun-eul but-i-da) – «приклеїти очі», що означає «подрімати».
- 얼굴이 홍당무가 되다 (eol-gul-i hong-dang-mu-ga doe-da) – «обличчя виглядає як червоний редис», що означає «соромитися».
- 얼굴이 두껍다 (eol-gul-i du-kkeob-da) – «мати товсте обличчя», що означає «нахабний, безсоромний».
- 눈에 거슬리다 (nun-e geo-seul-li-da) – «дратувати очі», що означає «бути неприємним».
- 눈 깜짝할 사이 (nun kkam-jjak-hal sa-i) – «проміжок моргання очей», що означає «миттєво».
- 귀를 씻다 (gwi-reul ssit-da) – «мити вуха», що означає «заспокоюватися».
- 귀에 들어오다 (gwi-e deu-geo-o-da) – «входити у вуха», що означає «зрозуміти».
- 코대가 높다 (ko-dae-ga nop-da) – «мати високий ніс», що означає «наглий».
- 눈에 실다 (nun-e sil-da) – «очі кислі», що означає «байдужий».

Отже, буквальний переклад корейських фразеологізмів із соматичним компонентом дозволяє зберегти первісний сенс і образність виразів, переносити їх у контекст іншої мови. Цей метод перекладу надає можливість глибше зрозуміти культурні та мовні відмінності, а також сприйняти унікальність корейської мови. Проте буквальний переклад часто вимагає додаткового пояснення для повного розуміння значення, оскільки без знання культурного контексту оригіналу можуть

виникати труднощі у сприйнятті. Таким чином, буквальний переклад зберігає автентичність фразеологізмів, але потребує пояснювального контексту для адекватного відтворення їхнього сенсу в цільовій мові.

Таким чином, застосування методів прямого перекладу, таких як повний відповідник, частковий еквівалент, калькування та буквальний переклад, є важливою складовою процесу перекладу соматичних фразеологічних одиниць. Ці методи дозволяють досягти різного ступеня точності та адекватності передачі змісту, зберігаючи при цьому культурний контекст та емоційний заряд оригінальних фразеологізмів. У наступних розділах ми детально розглянемо кожен з цих методів, аналізуючи їх застосування на прикладах перекладу конкретних корейських фразеологізмів.

Дослідження перекладу соматичних фразеологічних одиниць з корейської мови на українську показало, що найефективнішим методом є аналог, що свідчить про можливість знаходження еквівалентів, які передають той самий зміст. Використання повних відповідників підкреслює наявність спільних культурних елементів між мовами, а метод експлікації дозволяє зберегти смислове навантаження фразеологізмів, які не мають прямих еквівалентів. Часткові еквіваленти, калькування та буквальний переклад використовувалися рідше через їхні обмеження у передачі повного змісту та стилю оригіналу. Ці методи допомагають забезпечити адекватність і точність перекладу, зберігаючи при цьому культурний контекст і емоційний заряд оригінальних фразеологізмів.

3.2. Трансформаційний переклад

Трансформаційний переклад включає методи підбору аналогів та експлікації, які дозволяють адаптувати фразеологізми до цільової мови. Цей підхід забезпечує збереження смислового та емоційного навантаження оригінальних виразів, роблячи їх зрозумілими та природними для носіїв іншої мови. Підбір аналогів передбачає пошук фразеологізмів із подібним значенням і стилістичним забарвленням у цільовій мові, тоді як експлікація полягає в роз'ясненні змісту оригінального виразу шляхом

додавання пояснень або заміни складних для розуміння елементів. Використання цих методів допомагає досягти високої якості перекладу, що враховує особливості культури та мови обох сторін.

Згідно зі статистичними даними, підбір аналогів використовувався у 91 випадку, що становить 45,5% від загальної кількості, тоді як експлікація застосовувалася у 25 випадках, що складає 12,5%. Це свідчить про переважне використання підбору аналогів як ефективного способу забезпечення адекватності та зрозумілості перекладу фразеологізмів.

1. Аналог. У нашому дослідженні спостерігається високий показник використання аналогів при перекладі корейських фразеологізмів. Це свідчить про те, що, попри різні культурні світи, Корея та Україна поділяють однакові людські поняття та емоції. Це дозволяє знаходити паралелі між фразеологізмами, оскільки, незважаючи на різне наповнення і культурний контекст, їхній сенс часто збігається. Високий показник використання аналогів демонструє ефективність цього методу в перекладі, адже він дозволяє зберігати смислову цілісність і зрозумілість виразів для українського читача. Це підкреслює універсальність людського досвіду та спільність у вираженні думок і почуттів.

- 머리가 잘 돌아가 (meoliga jal dol-aga) перекладається як «голова добре працює» у значенні «бути кмітливим». В українській мові є аналог, тобто фразеологізм, який передає ідентичне значення, але іншими словами: «мати розум в голові; мати голову на плечах; голова варить».

- 머리속이 비다 (meorisogi bida) перекладається як «в голові порожньо», що означає «бути дурним або легковажним». В українській мові є кілька аналогів: «без царя в голові», «голова напхана половою», «мати порожню макітру».

- 머리가 가벼웠다 (meoriga gabyeowossda) перекладається як «легка голова», що означає «бути дуже щасливим або легким». В українській мові є аналог: «землі не чує під собою; аж танцює».

- 머리가 새어다 (meoriga saeda) перекладається як «волосся сивіє», що означає «бути занепокоєним». В українській мові є аналог: «серце (душа) не на місці».

- 머리를 들지 못하다 (meorireul deulji mothada) перекладається як «не може підняти голову», що означає «соромитися». В українській мові є аналог: «пекти раків».
- 머리를 써서 생각하다 (meorireul sseoseo saenggakada) перекладається як «використовувати голову», що означає «дуже напружено думати». В українській мові є аналог: «вмикати мізки».
- 얼굴에 더럽히다 (eolgure deoreophida) перекладається як «забруднювати обличчя гімно», що означає «заплямувати свою репутацію». В українській мові є аналог: «заплямувати репутацію».
- 얼굴에 화장하다 (eolgure hwajanghada) перекладається як «покривати обличчя тушшю», що означає «приховувати свої справжні наміри або почуття». В українській мові є аналог: «приховувати справжнє обличчя».
- 얼굴을 스칠하다 (eolgureul seuchilhada) перекладається як «стругати обличчя», що означає «втрачати повагу». В українській мові є аналог: «падати в очач».

Отже, аналіз наведених прикладів показує, що підбір аналогів між корейськими та українськими фразеологізмами демонструє певну закономірність у передачі схожих людських понять і емоцій. Незважаючи на культурні відмінності, багато концептів, які вживаються в обох мовах, зосереджені навколо універсальних тем, таких як інтелект, емоційний стан та репутація.

Корейські аналоги часто використовують образи, пов'язані з фізичними станами чи вчинками (наприклад, «підняти голову» або «забруднити обличчя»), в той час як українські фразеологізми можуть акцентувати увагу на більш абстрактних чи метафоричних значеннях (таких як «мати голову на плечах» або «падати в очач»).

Деякі корейські вирази містять конкретні елементи, які можуть бути менш зрозумілими для українського читача без додаткового контексту, в той час як українські аналоги можуть бути більш метафоричними. Ця різниця свідчить про відмінності в культурних концептах, які формують мову, але в цілому підбір аналогів вказує на спільність людського досвіду та сприйняття.

2. Експлікація. Експлікація, як один із методів трансформаційного перекладу, полягає в роз'ясненні змісту оригінального виразу для забезпечення його

адекватності та зрозумілості в цільовій мові. Цей підхід є особливо важливим, коли прямий переклад не передає повноти сенсу або коли в оригіналі присутні культурно специфічні елементи, що можуть бути незрозумілими для носіїв цільової мови. Експлікація дозволяє детально пояснити значення фразеологізмів, надаючи додаткову інформацію або контекст, який допомагає читачеві краще зрозуміти закладені в них думки та емоції. Використання цього методу підкреслює важливість культурного контексту в процесі перекладу, адже він не лише передає слова, а й забезпечує повне сприйняття оригінального тексту. Експлікація відкриває можливості для більшого взаєморозуміння між культурами, адаптуючи вирази до специфіки мови і культури читача.

- 머리를 푸르다 (meolileul puleuda) буквально перекладається як «розпускати волосся», тобто розпускати волосся в знак трауру за батьками.
- 머리를 올리다 (meolileul ollida) буквально перекладається як «вкладати волосся». Окрім значень «носити коси як корону та носити волосся як бублик», має також значення «виходити заміж».
- 머리를 굽히다 (meolileul gubhida) буквально перекладається як «нахилити голову», що означає «уступати перед ворогом або труднощами; не нахваляватися».
- 얼굴이 붉으락 푸르락 해지다 (eolgul-i bulg-eulag puleulag haejida) буквально перекладається як «обличчя то червоніє, то блідне», що означає «дуже ображатися від образи».
- 헛거미가 잡히다 (heosgeomiga jabhida), буквально перекладається як «бути спійманим очима павуків», «кола перед очима (від голоду)» описує стан, коли від сильного голоду або жадібності людина починає бачити щось неправильне або уявне.

Висновки до Розділу 3

В рамках нашої роботи, присвяченої перекладацькому аналізу соматичних фразеологічних одиниць з корейської на українську мову, розглянуто різні методи перекладу. Результати дослідження демонструють, що найбільш часто використовуваним методом є аналог, що складає 45,5% від загальної кількості. Аналіз кожного методу перекладу дозволяє зрозуміти, чому той чи інший метод був застосований.

Аналог (91 од. – 45,5%). Аналог є найбільш поширеним методом, що використовується при перекладі корейських соматичних фразеологізмів на українську мову. Це означає, що хоча конкретні фразеологічні одиниці в корейській та українській мовах можуть відрізнятися за формою та наповненням, їхній сенс і функціональне навантаження є зрозумілими та можуть бути передані через подібні за значенням українські фразеологізми. Така ситуація пояснюється тим, що, попри культурні відмінності, основні людські емоції та досвід є універсальними, що дозволяє знайти еквіваленти.

Повний відповідник (37 од. – 18,5%). Повний відповідник використовується у тих випадках, коли в українській мові є точний еквівалент корейського фразеологізму. Це свідчить про те, що деякі культурні реалії та уявлення можуть бути спільними для обох культур, дозволяючи зберегти оригінальний зміст і форму без значних змін.

Експлікація (25 од. – 12,5%). Експлікація була застосована в тих випадках, коли знайти аналог або повний відповідник було неможливо. Це означає, що деякі корейські фразеологізми настільки специфічні, що потребують детального пояснення або опису в українському перекладі для збереження оригінального змісту. Цей метод дозволяє зберегти смислове навантаження, хоча й робить текст більш громіздким.

Частковий еквівалент (24 од. – 12%). Частковий еквівалент використовується тоді, коли в українській мові є фразеологізм, що передає лише частину змісту корейського оригіналу. Це може бути пов'язано з тим, що культурні відмінності не дозволяють знайти повний відповідник, але деякі елементи змісту все ж можуть бути передані.

Калькування (9 од. – 4,5%). Калькування, тобто дослівний переклад елементів фразеологізму, використовувалося рідко, оскільки в більшості випадків це не дозволяє адекватно передати зміст і функції оригінального фразеологізму. Проте, у деяких випадках, коли структура і зміст корейського фразеологізму були зрозумілими і прийнятними для українського контексту, цей метод був доцільним.

Буквальний переклад (14 од. – 7%). Буквальний переклад використовувався в тих випадках, коли ні аналог, ні відповідник не були доступні, а експлікація не була необхідною. Це свідчить про те, що деякі корейські фразеологізми можуть бути зрозумілими українським читачам у дослівному перекладі, хоча це не завжди гарантує збереження всіх нюансів оригіналу.

Отже, загальний аналіз показує, що більшість корейських соматичних фразеологізмів вдалося перекласти за допомогою аналогів (45,5%) та повних відповідників (18,5%), що демонструє наявність спільних людських досвідів і емоцій, які знаходять своє відображення в обох мовах. Методи експлікації та буквального перекладу були використані лише в 19,5% випадків, що свідчить про їхню меншу ефективність у передачі корейських фразеологізмів українською мовою. Це підкреслює важливість культурного контексту та необхідність творчого підходу до перекладу фразеологічних одиниць.

ВИСНОВКИ

Аналіз корейських соматичних фразеологічних одиниць зі стрижневими компонентами, такими як голова (머리), очі (눈), рот (입), язик (혀), обличчя (얼굴), вухо (귀) та ніс (코), показав їх активність в утворенні фразеологізмів. Багато соматизмів утворюють кілька ФО з близькими або різними значеннями, демонструючи багатозначність. Фразеологізми в корейській мові характеризуються наявністю багатьох варіантів, де варіюється центральне слово фразеологізму або інші його компоненти, що обумовлює семантичні або стилістичні відмінності та свідчить про багатство фразеологічної бази мови.

Соматичні фразеологічні одиниці в корейській мові утворюють семантичні групи та підгрупи, що виражають різні значення, часто пов'язані з функцією соматизму, на основі якого утворюється фразеологізм. Інші значення, виражені СФО, різноманітні, і фразеологізми виражають різні фізичні та психологічні стани людини. Аналіз внутрішньої форми соматичних фразеологізмів в корейській мові показав абсолютне переважання семантичної внутрішньої форми.

В аналізі корейських соматичних фразеологічних одиниць встановлено, що їхня семантична внутрішня форма включає результати метафоричного та метонімічного переносу словосполучень, а частіше – імпліцитне вираження порівнянь.

Образність фразеологізмів в корейській мові обумовлена наявністю і характером їх внутрішньої форми

У процесі перекладу соматичних фразеологічних одиниць з корейської мови на українську ми стикаємося з численними викликами, зумовленими значними культурними, лінгвістичними та концептуальними відмінностями між цими двома мовами. Проведене дослідження показало, що для адекватної передачі змісту та стилю корейських фразеологізмів необхідно застосовувати різні методи перекладу, серед яких найбільш ефективним і поширеним виявився метод аналога.

Під час аналізу використання різних методів перекладу, ми виявили, що метод аналога був застосований у 45,5% випадків. Це свідчить про те, що хоча конкретні фразеологічні одиниці корейської та української мов можуть суттєво різнитися за

формою та наповненням, їхнє смислове та функціональне навантаження часто є універсальним і зрозумілим. Використання аналога дозволяє зберегти культурний контекст і передати емоційний заряд оригінального фразеологізму, роблячи його зрозумілим для українського читача. Це, в свою чергу, полегшує процес сприйняття та інтерпретації перекладеного тексту.

Повний відповідник був використаний у 18,5% випадків, що демонструє наявність спільних елементів у культурних реаліях та уявленнях корейської та української мов. Це дає можливість зберегти як зміст, так і форму оригіналу без значних змін, що є особливо важливим для збереження точності та адекватності перекладу.

Метод експлікації був застосований у 12,5% випадків, що підкреслює специфічність деяких корейських фразеологізмів, які не мають прямого або подібного еквівалента в українській мові. Експлікація дозволяє детально пояснити зміст оригіналу, роблячи його зрозумілим для українського читача. Однак, цей метод має свої недоліки, зокрема, він може робити текст більш громіздким і менш природним.

Частковий еквівалент був використаний у 12% випадків, коли в українській мові існує фразеологізм, що передає лише частину змісту корейського оригіналу. Це свідчить про те, що культурні відмінності іноді роблять неможливим знайдення повного відповідника, але деякі елементи змісту все ж можуть бути передані.

Калькування (4,5%) і буквальный переклад (7%) використовувалися рідко, оскільки ці методи не завжди дозволяють адекватно передати смислове та функціональне навантаження оригінального фразеологізму. У випадку калькування, дослівний переклад елементів фразеологізму може бути зрозумілим лише в окремих випадках, коли структура і зміст корейського фразеологізму є прийнятними для українського контексту. Буквальний переклад застосовувався тоді, коли інші методи були непридатними, і оригінальний зміст міг бути зрозумілим українському читачу без значних втрат.

Часте використання методу аналога можна пояснити універсальністю людських емоцій та досвіду, які знаходять відображення у фразеологічних одиницях обох мов.

Попри культурні відмінності, базові людські почуття та ситуації є спільними для всіх народів, що дозволяє знайти адекватні еквіваленти в українській мові.

Використання повних відповідників демонструє наявність деяких спільних культурних реалій та уявлень, що є відображенням глобалізації та взаємовпливів між культурами. Це дозволяє перекладачам зберегти точність та адекватність перекладу, не вдаючись до значних змін у змісті та формі оригіналу.

Метод експлікації був обраний у випадках, коли культурні та концептуальні відмінності були надто великими для використання інших методів. Це свідчить про необхідність глибокого знання обох культур та їхніх специфічних реалій для створення адекватного перекладу. Експлікація дозволяє детально пояснити зміст оригіналу, забезпечуючи розуміння українським читачем, але робить текст менш природним і більш громіздким.

Часткові еквіваленти використовувалися тоді, коли в українській мові існує фразеологізм, що передає лише частину змісту оригіналу. Це свідчить про те, що деякі елементи корейських фразеологізмів можуть бути зрозумілими та адекватно переданими, навіть якщо повного відповідника немає.

Калькування та буквальный переклад застосовувалися в окремих випадках, коли інші методи були непридатними, але ці методи мають обмежене застосування через ризик втрати смислового та функціонального навантаження оригінального фразеологізму.

Проведене дослідження показало, що переклад соматичних фразеологічних одиниць з корейської мови на українську є складним і багатогранним процесом, що вимагає застосування різних методів для забезпечення адекватності та точності перекладу. Найчастіше використовуваним методом є аналог, що свідчить про можливість знайдення адекватних еквівалентів, попри культурні відмінності.

Повні відповідники використовувалися рідше, але вони дозволяють зберегти зміст і форму оригіналу без значних змін. Експлікація та часткові еквіваленти були застосовані у випадках, коли інші методи не могли забезпечити адекватного перекладу, підкреслюючи необхідність глибокого знання обох культур.

Калькування та буквальний переклад мали обмежене застосування через їхні недоліки у передачі змісту та стилю оригіналу. Загалом, переклад соматичних фразеологічних одиниць з корейської на українську мову вимагає творчого підходу, глибокого розуміння обох культур та вміння використовувати різні перекладацькі методи для забезпечення адекватності та точності перекладу.

Перспективою дослідження є продовження вивчення корейською фразеології із соматичним компонентом у компаративному зрізі з українською фразеологією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баран Я.А., Зимомря М.І., Білоус О.М., Зимомря І.М. Фразеологія: знакові величини. Навчальний посібник для студентів факультетів іноземної мови. Вінниця: Нова Книга, 2008. 256 с.
2. Бондар О. В. Фразеологізми в англійській мові. Проблема перекладу фразеологізмів. *Збірник тез доповідей V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інноваційні тенденції підготовки фахівців в умовах полікультурного та мультилінгвального глобалізованого світу»*. Київський національний університет технологій та дизайну, 2020. С. 449–452.
3. Дуднік Г. Труднощі перекладу фразеологізмів на англійську мову. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 35. Том 7. 246 с. (С. 73–76).
4. Жила, В. Г. Опозиція концептів «праця / неробство» в корейській лінгвокультурі (на матеріалі фразеологізмів із соматичним компонентом). *Закарпатські філологічні студії*, 2020. 1(14), 243–248.
5. Жила, В. Г. Фразеологічні одиниці та прислів'я як об'єкт лінгвістичних досліджень у корейській мові. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*, 2011. (54), 217–222.
6. Зелінська А.О., Сітко А.В. Способи перекладу англійських фразеологічних одиниць українською мовою // *Wissenschaftliche Ergebnisse und Errungenschaften: 2020: der Sammlung wissenschaftlicher Arbeiten «ΛΟΓΟΣ» zu den Materialien der internationalen wissenschaftlich-praktischen Konferenz (B. 3), 25. Dezember, 2020. Munchen, Deutschland: Europäische Wissenschaftsplattform*. С. 116–118.
7. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія (на матеріалі перекладів творів української літератури англійською мовою). Л.: Вища школа. Вид-во при ЛУ, 1983. 176 с.

8. Колачник Д. І. Проблеми перекладу ідіом. *Франкофонія в умовах глобалізації і полікультурності світу: збірник тез II Міжнародної науково-практичної конференції* /Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. Тернопіль: ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2020. 416 с. (С. 27–29).
9. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу. Вінниця: Нова книга, 2003. 448с.
10. Котова К. Г. Особливості перекладу англійських фразеологізмів та ідіом. *Актуальні проблеми міжкультурної комунікації, перекладу та порівняльних студій: Збірник матеріалів IV міжнародної науково-практичної конференції* / За заг. ред. М.С. Смирнної. Маріуполь, 2020. 358 с. (С. 192 -194).
11. Кришень К., Сухачова Н. С. Особливості перекладу ідіоматичних виразів. *Сучасний англійський науковий дискурс: збірник наукових праць студентів, магістрантів та аспірантів*. Випуск 5. ПП Астроя, Полтава, 2021. С. 67–69.
12. Сергеева О. Фразеологічні одиниці в англоссовних ЗМІ та їх переклад на українську мову. *Scientific practice: modern and classical research methods: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the I International Scientific and Practical Conference* (Vol. 2), Boston, February 26, 2021. Boston-Vinnitsia: Primedia eLaunch& European Scientific Platform, 2021.С. 70–71.
13. Солдатова Л. П. Використання тлумачної формули значення ідіоми для досягнення автентичності міжмовних трансформацій. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. 2021. Т. 3. №. 47. С. 166–169.
14. Ушенко Д. О., Гнедкова О. Г. Особливості перекладу одиниць у медіадискурсі. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2020. Том 31 (70). № 4. Ч. 3.С. 92–97.
15. Aldahesh A. Y. On idiomaticity in English and Arabic: A cross-linguistic study. *Journal of Language and Culture*. 2013.– Vol. 4(2). pp. 23– 29.
16. Aldahesh A. Y. Translating English idiomatic phrasal verbs into Arabic. A thesis. Sydney: University of Western Sydney, 2008. 498 p.

17. Antata P. (n.d.). The Types of Idiom and Their Meaning in Maroon 5'S Hands All Over Album. Faculty of Letters Udayana University. URL: <https://ojs.unud.ac.id/index.php/sastra/article/view/12197/8452> (дата звернення 11.09.2024)
18. Azahra, S. O. A contrastive analysis of idioms related to «head» in English and Korean (Sarjana thesis). UIN Sunan Gunung Djati Bandung. 2024
19. Baker M. In Other Words: A coursebook on translation. London and New York: Routledge, 1992. 332 p.
20. Bolinger D. The Phrasal Verb in English. Cambridge and Massachusetts: Harvard University Press, 1971. 187 p
21. Cacciari C., Tabossi P. Idioms: Processing, Structure, and Interpretation, New Jersey, Lawrence Erlbaum Associates, 1993. 337 p.
22. Cha K. Comparative linguistic studies of Korean and English idioms. – University of Hawai'i at Manoa, 1997. 97 p.
23. Choi, Y.-h. (n.d.). Historical development of Korean idioms with body parts. Seoul. (최영희. (n.d.). 한국어 신체부위 관용구의 역사적 변천. 서울,)
24. Daoud N., Dollah N., Zubir B. Linguistics Dictionary: English–Arabic Arabic–English. – Kuala Lumpur: A. S. Noordeen, 2003. 268 p.
25. Dasgupta P. Idiomaticity and Esperanto texts: an empirical study. Linguistics. 1993. Vol. 31/ 2. pp. 367–386.
26. Dixon R. Essential Idioms in English. N. Y.: Regents, 1951. 288 p.
27. Fatmawati N. A. Comparison analysis of American and British idioms. A Thesis: English letters department. Jakarta: SHSIU, 2011. 68 p.
28. Fernando C. Idioms and Idiomaticity. Oxford: Oxford University Press, 1996. 265 p
29. Fernando C., Flavell R. On Idiom: Critical Views and Perspectives. Exeter Linguistic Studies. 1981. Vol. 94 p.
30. Fraser B. The verb-practice combination in English. NY: Academic Press, 1976. 125 p.

31. Gang, H.-H. (2005). On the problem of dictionary processing of idiomatic expressions. *Yeonse-eomunhak* (강현화. (2005). 숙어표현의 사전처리 문제에 관하여. 연세어문학) 173-183.
32. Ghazala H. idiomacity between evasion and invasion in translation: stylistic, aesthetic and connotative consideration. *Babel*. 2003. № 49 (3). pp. 203–227.
33. Gibbs R. W., Nayak N. P. Psycholinguistic studies on the syntactic behavior of idioms. *Cognitive Psychology*. 1989. Vol.21. pp. 100–138.
34. Glucksberg S. *Understanding Figurative Language: From Metaphors to Idioms*. – New York: Oxford University Press, 2001. 142 p
35. Ha, T.-H. (1967). *Korean Proverbs*. Seoul. (하태홍. (1967). 한국 속담. 서울.)
36. Hilton J. *Calculated Spontaneity* / *In Oxford Book of English Talk* by J.R. Sutherland. Oxford: Clarendon Press, 1953. 453 p. (pp. 399–404).
37. Hwang, H.-Y. *Definition and Analysis of Korean Idioms*. Seoul: Korean Linguistic Society, 1978. 130 p.
38. Irujo S. *Don't Put Your Leg in Your Mouth: Transfer in the Acquisition of idioms in a Second Language*/Boston U. Conference on Language Development. 1984. October 13. pp. 287–289.
39. Kennedy A. G. *The Modern English Verb-Adverb Combination*. New York: AMS Press Inc, 1967. 51 p.
40. Kharma N., Hajjaj A. *Errors in English among Arabic speakers: Analysis and remedy*. Harlow: Longman Group Ltd. 1989. 214 p.
41. Kim, I.-H. *Educational Use of Korean Idioms*. Seoul: Educational Research Institute, 1983. 110 p.
42. Kim, K. S. *Comparative Study of Idioms in Korean, English, and Chinese*. Seoul: Language and Culture Research Center, 1978. 150 p.
43. Kim, J.-T. *Study on Korean Idioms*. Seoul: Korean Language Institute, 1971. 120 p.
44. Lattey E. *Pragmatic Classification of Idioms as an Aid for the Language Learning!* *IRAL*. 1986. Vol. 24 (3). pp. 217–233.

45. Moon R. Fixed expressions and idioms in English: A corpus-based approach. Oxford: Clarendon Press. 352 p.
46. Mun, G.-H. (1998). A study of idiomatic expressions in Korean. (Doctoral dissertation). Seoul National University. (문금현. (1998). 국어의 관용 표현 연구 (박사학위논문). 서울대학교.)
47. Nunberg G. The Pragmatics of Reference. Bloomington: Indiana University Linguistics. 1978. 188 p.
48. O'Dell F., McCarthy M. English Idioms in Use Advanced with Answers. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. 182 p.
49. Palmer F.R. Semantics: A New Outline. Cambridge: Cambridge University Press. 1976. Volume 6 Issue 2. 164p.
50. Palmer F.R. Semantics. Cambridge: Cambridge University Press. 1956. 232 p.
51. Palmer F. R. The English Verb. London: Longman, 1974. 268 p.
52. Park, S.-Y. (n.d.). Characteristics of idiomatic expressions and proverbs. Seoul. (박세영. (n.d.). 관용어와 속담의 특성. 서울,) 273-306.
53. Park, M.-A. (2000). A study of idiomatic expressions related to body language in Korean (Master's thesis). Chungnam National University. (박명아. (2000). 국어 신체어 관련 관용표현 연구 (석사학위논문). 충남대학교 교육대학원.)
54. Saberian N., Zahra F. Idiom Taxonomies and Idiom Comprehension: Implications for English Teachers. *Theory and Practice in Language Studies*. 2011. Vol. 1. Issue. 9. pp. 1231-1235.
55. Shojaei A. Translation of idioms and fixed expressions: strategies and difficulties. *Theory and Practice in Language Studies*. 2012. Vol. 2. Issue 6. pp. 1220-1229.
56. Smith L. P. Words and idioms in the English language. Glasgow: Co. LTD The University Press, 1928. 305 p.
57. Smithback J. B., Smithback C. Y. Fun with Idioms. Singapore: Federal Publications, 1991. 136 p.
58. Koh, S., & Baik, G. (2013). Essential Korean: Speak Korean with Confidence! (Korean Phrasebook). Tuttle Publishing. 192 p.

59. Titone D. A., Connine C. M. On the compositional and noncompositional nature of idiomatic expressions. *Journal of pragmatics*. 1999. Issue 31. pp. 1655–1974.
60. Trask R. L. Dictionary of English Grammar. London: Penguin Group, 2000. 148 p.
61. Turton N., Manser M. The Student's Dictionary of Phrasal Verbs. London and Basingstoke: Macmillan, 1985. 223 p.
62. Wallace L. C. Idiomaticity as an Anomaly in the Chomskyan Paradigm// Foundations of Language. 1968. Vol. 4. pp. 109–127.
63. Wallace M. J. Dictionary of English Idioms. Glasgow and London: Collins. 1981. 222 p.
64. Weinreich U. Languages in contact. Findings and Problems. The Hague: Mouton, 1953. 149 p.
65. Weinreich U. Problems in the analysis of idioms. In J.Puhvel (Ed.) Substance and structure of language. 1969. pp. 23–81.
66. Yang S., Ahn J. S., Van Lancker Sidtis D. The perceptual and acoustic characteristics of Korean idiomatic and literal sentences. *Speech, Language and Hearing*. 2015. Vol. 18. №. 3. pp. 166-178.
67. Yi, Y.-S. Impact of Korean Idioms on Literature and Art. Seoul: Cultural Studies Center, 1992. 160 p.
68. Yoshikawa H. International intelligibility in world Englishes: focusing on idiomatic expressions. *International communication studies*. 2008. Issue 17 (4). pp. 219–226.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

69. Korean – English dictionary. Retrieved from <https://krdict.korean.go>
70. Min, J.-Y., & Park, S.-Y. (2022). 1000 Key Korean Idioms and Proverbs (Bilingual Korean – English): Improve Your Korean With Key Expressions. DARAKWON.
71. Pyun, D. O. (2017). 500 Common Korean Idioms. Routledge.

요약

논문 주제: «현대 한국어에서 신체 부위와 관련된 관용 표현: 구조적-의미적 및 번역적 측면».

신체 부위를 포함하는 구성 요소는 관용구에서 가장 흔히 사용되는 요소 중 하나입니다. 이들은 언어 표현에 구체성과 생동감을 더해 표현력을 높입니다. 현대 한국어에서 신체 부위를 포함한 관용 표현은 단순한 의미 전달뿐만 아니라 한국인의 문화적 코드와 세계관을 나타내며 언어적 세계관을 형성하는 데 중요한 역할을 합니다. 이러한 주제는 현재 연구에서 부분적으로만 다루어지고 있어 본 연구의 주제는 더욱 중요성을 띕니다.

따라서 연구 대상은 현대 한국어의 신체 부위를 포함한 관용 표현이며, 연구 목적은 이러한 관용 표현의 구조적-의미적 특징과 이를 우크라이나어로 번역하는 데 있어서의 번역적 측면을 분석하는 것입니다.

연구의 목적은 현대 한국어의 신체 부위와 관련된 관용 표현을 분석하고 이를 우크라이나어로 번역하기 위한 적절한 접근 방식을 개발하는 데 있습니다. 이를 위해 다음과 같은 과제를 해결해야 합니다:

- 국내외 언어학의 관용구 및 관용적 표현 개념에 대한 경험을 종합적으로 분석;
- 관용구 분류 문제를 다루기;
- 관용 표현 번역 연구 방법 설명;
- '머리', '얼굴', '눈', '입', '혀', '귀', '코'와 같은 신체 부위가 포함된 한국어 신체 관용 표현의 구조와 의미 분석;
- 한국어 신체 관용 표현의 번역 분석을 수행하고 직역 및 변형 번역을 제시.

연구 방법. 본 연구는 다양한 방법을 사용하여 진행되었으며, 구체적으로 다음과 같습니다: 관용 표현을 식별하고 설명하기 위한 기술적 방법; 관용구의 구조와

의미를 연구하기 위한 구조적-의미적 분석; 한국어와 우크라이나어 관용구를 비교하기 위한 대조 방법; 복잡한 관용 표현의 번역을 위한 설명적 방법.

연구 자료로는 Jin-Young Min 과 So-Young Park 의 «1000 Key Korean Idioms and Proverbs (영어-한국어 이중 언어): 핵심 표현으로 한국어를 향상시키기»와 Danielle O. Pyun 의 «500 Common Korean Idioms» 사전에서 발췌한 200 개의 한국어 관용구가 사용되었습니다.

이 논문의 이론적 의의는 신체 부위와 관련된 한국어 관용 표현을 우크라이나어로 번역하는 연구가 번역 방법에 대한 이해를 확장한다는 점에 있습니다. 관용구 번역에 사용되는 다양한 접근 방식과 전략을 식별하고 체계화하는데 도움이 됩니다. 신체 관용구의 연구는 한국어의 문화적 및 언어적 특성을 깊이 이해할 수 있게 해주며, 이는 문화 간 의사소통과 번역 실습에서 중요한 요소입니다.

이 연구의 실용적 가치는 그 결과가 번역 이론과 실습 강의, 세미나, 실습 수업에서 사용할 수 있다는 점에 있습니다. 또한 한국어에서 우크라이나어로 관용구를 번역하는 데 관심 있는 초보 번역가에게도 유용할 수 있습니다. 연구 결과는 한국어와 한국 문화 교육을 위한 교수 자료를 개발하는 데 활용될 수 있습니다.

논문 구성. 본 논문은 서론, 각 장의 결론이 포함된 세 개의 장, 참고 문헌 목록 및 부록으로 구성되어 있습니다.

연구 결과. 한국어 신체 관용 표현을 분석한 결과, 그 의미적 내부 형태는 주로 암묵적 비교 표현으로 은유적 및 환유적 전환의 결과를 포함하고 있음을 알 수 있었습니다. 한국어 관용구의 이미지는 내부 형태의 존재와 성격에 의해 형성됩니다.

한국어에서 우크라이나어로 신체 관용구를 번역하는 과정에서 두 언어 간의 문화적, 언어적, 개념적 차이로 인해 다양한 어려움에 직면하게 됩니다. 연구 결과, 한국어 관용구의 의미와 스타일을 적절하게 전달하기 위해 여러 번역 방법을 사용해야 하며, 그중 가장 효과적이고 일반적으로 사용되는 방법은 유사 번역 방법이라는 것이 밝혀졌습니다.

번역 방법 사용 분석에서 유사 번역 방법이 45.5%의 사례에서 사용되었음을 확인했습니다. 완전한 대응 번역은 18.5%의 사례에서 사용되어 한국어와 우크라이나어 간의 문화적 현실과 개념적 공통 요소가 존재함을 보여주었습니다. 설명적 번역 방법은 12.5%의 사례에서 사용되어, 우크라이나어에서 직접적 또는 유사한 대응어가 없는 특정 한국어 관용구의 특수성을 강조했습니다. 설명적 번역은 원문의 의미를 자세히 설명하여 우크라이나 독자가 이해할 수 있게 합니다. 부분적 대응 번역은 12%의 사례에서 사용되었으며, 이는 우크라이나어에서 한국어 원문의 일부 의미만 전달하는 관용구가 존재함을 나타냅니다. 직역(4.5%)과 문자 번역(7%)은 상대적으로 드물게 사용되었으며, 이러한 방법들은 원래 관용구의 의미적 및 기능적 부담을 적절하게 전달하는 데 항상 효과적이지 않기 때문입니다.

연구 결과, 한국어에서 우크라이나어로 신체 관용구를 번역하는 과정은 복잡하고 다각적인 과정이며, 번역의 적절성과 정확성을 보장하기 위해 다양한 방법을 적용해야 한다는 점이 밝혀졌습니다. 가장 많이 사용된 방법은 유사 번역 방법으로, 이는 문화적 차이에도 불구하고 적절한 대응어를 찾을 수 있음을 나타냅니다.

ДОДАТОК

№	КОРЕЙСЬКІ СФО	ПЕРЕКЛАД	МЕТОД ПЕРЕКЛАДУ
1.	머리가 잘 돌아가	мати розум в голові; мати голову на плечах; мати лій у голові; голова варить	аналог
2.	머리의 회전이 빠르다	мати розум в голові; мати голову на плечах; мати лій у голові; голова варить	аналог
3.	머리가 좋다	голова (оригінал: голова хороша)	частковий еквівалент
4.	머리가 못 차린다	не вистачає клепки	частковий еквівалент
5.	머리가 비다	капустяна голова	частковий еквівалент
6.	머리속이 비다	без царя в голові; голова напхана половою; мати порожню макітру	аналог
7.	답머리	без царя в голові; голова напхана половою; мати порожню макітру	аналог
8.	머리가 가벼웠다	землі не чує під собою; аж танцює	аналог
9.	머리가 땡땡하다	голова гуде	повний відповідник
10.	머리가 무거다	важка голова	повний відповідник

11.	머리가 돌다	голова (йде) обертом (кругом)	повний відповідник
12.	머리가 어지러워다	голова йде обертом (на сьомому небі від щастя)	повний відповідник
13.	머리가 빙글빙글하다 »	голова йде обертом (переживати)	повний відповідник
14.	머리가 새어다	серце (душа) не на місці	аналог
15.	머리가 빠지다	серце (душа) не на місці	аналог
16.	머리가 점차 끝아진다	волосся стає дибки	повний відповідник
17.	머리를 긁다	відчуття незручності, соромитися	буквальний переклад
18.	머리를 들지 못하다	пекти раків	аналог
19.	머리를 깎다	вступати до монастиря; потрапляти до тюрми	експлікація
20.	머리를 푸르다	розпускати волосся в знак трауру за батьками	експлікація
21.	머리를 올리다	крім значень «носити коси як корону та носити волосся як бублик», має також значення «виходити заміж».	експлікація
22.	머리를 못들다	відчуття незручності, соромитися	буквальний переклад

23.	머리를 굽히다	уступати перед ворогом або труднощами; не нахвалюватися	експлікація
24.	머리를 끄덕이다	кивати головою	калькування
25.	머리를 숙이다	нахилити голову	калькування
26.	머리를 쓸다	гладити по голові	калькування
27.	머리를 흔들다	качати головою	калькування
28.	머리에 피가 말라지 않았다	незрілий	буквальний переклад
29.	닭이 두개다	«дурний, як курка» або «курячий мозок»	частковий еквівалент
30.	머리가 굳다	дубова голова	частковий еквівалент
31.	머리가 녹슬다	мізки заржавіли	частковий еквівалент
32.	머리를 갈아서다	ламати голову	частковий еквівалент
33.	머리를 뜯다	рвати на собі волосся	частковий еквівалент
34.	머리를 찢다	ламати голову	частковий еквівалент
35.	머리를 써서 생각하다	вмикати мізки	аналог

36.	머리에 들어오다	спасти на думку	аналог
37.	얼굴을 지키다	зберігати обличчя	повний відповідник
38.	얼굴에 더럽히다	заплямувати репутацію	аналог
39.	얼굴에 화장하다	приховувати справжнє обличчя	аналог
40.	얼굴을 스칠하다	падати в очак	аналог
41.	얼굴을 땅에 치다	впасти обличчям в бруд	повний відповідник
42.	얼굴이 붉다	червоніти від злості	аналог
43.	얼굴이 붉으락 푸르락 해지다	дуже образитися від образи	експлікація
44.	얼굴이 뜨겁다	обличчя палає від сорому	аналог
45.	얼굴이 홍당무가 되다	соромитися	буквальний переклад
46.	얼굴이 노래지다	виглядати хворим	експлікація
47.	얼굴이 파래지다	виглядати наляканим, враженим або втомленим	експлікація

48.	얼굴이 하얘지다	побіліти від страху	аналог
49.	얼굴이 백지장 같다	побіліти від сильного переляку, нервового потрясіння тощо	експлікація
50.	얼굴에 기름기가 흐르다	світитися від щастя	аналог
51.	얼굴에 노란꽃이 피다	пожовтіти від голоду або недостатнього харчування	експлікація
52.	얼굴에 철판을 깔다	сісти на голову	аналог
53.	얼굴이 두껍다	нахабний, безсоромний	буквальний переклад
54.	눈과 귀를 한데 모으다	держати (тримати) вухо гостро	аналог
55.	눈을 멈추다	зупинити погляд на чомусь або комусь	калькування
56.	눈이 반짝거리다	очі заблищали	повний відповідник
57.	눈을 끌다	привертати увагу	аналог
58.	눈을 돌리다	спрямувати погляд	повний відповідник
59.	눈을 맞추다	переглядатися	аналог
60.	눈이 맞다	зустрічатися поглядами	повний відповідник

61.	눈을 주다	кидати погляди	повний відповідник
62.	눈앞에 서다	стояти перед очима	повний відповідник
63.	눈에 아른거리다	миготіти перед очима	повний відповідник
64.	눈이 동그래지다	робити (зробити) великі очі	відповідник
65.	눈이 등잔만해지다	очі на лоб (на лоба, догори і т. ін.) лізуть (лізли, вилазять, вилізли, полізли і т. ін.); очі рогом лізуть (лізли, вилазять, вилізли, полізли	аналог
66.	눈에 불을 켜다	метати громи і блискавки	аналог
67.	눈에 핏대를 올리다	очі наливаються кров'ю	повний відповідник
68.	눈을 뒤집다	закочувати очі	повний відповідник
69.	눈을 번뜩이다	метати іскри (оригінал: очі метають іскри)	частковий еквівалент
70.	눈을 부라리다	блискати очима	повний відповідник
71.	가자미눈을 뜨다	дивитися скоса або поглядати підозріло	експлікація
72.	도끼눈을 뜨다	дивитися з-під лоба	аналог

73.	눈에 칼을 세우다	важким духом дихати	аналог
74.	달팽이 눈이 되다	мов (наче і т. ін.) заціпеніти (заціпнути)	аналог
75.	계눈 감추듯	уплітати за обидві щоки	аналог
76.	헛거미가 잡히다	описує стан, коли від сильного голоду або жадібності людина починає бачити щось неправильне або уявне	експлікація
77.	눈에 들다	впадати в око	частковий еквівалент
78.	눈에 차다	аж губи облизати	аналог
79.	눈에 넣어도 아프지 않다	світло моїх очей	аналог
80.	눈에 잘 보이다	добре видно в очах	повний відповідник
81.	눈에 들어오다	впадати в око	частковий еквівалент
82.	눈에 실다	байдужий	буквальний переклад
83.	눈 밖에 나다	виходити з поля зору (очей)	повний відповідник
84.	눈에 거슬리다	бути неприємним	буквальний переклад
85.	눈엣가시	більмо в оці	повний відповідник

86.	눈초리가 박하다	колючі погляди	повний відповідник
87.	눈초리가 차갑다	холодний погляд	повний відповідник
88.	눈총을 주다	кидати злісні погляди	повний відповідник
89.	눈앞이 깜깜하다	думати про безнадійне, безнадійний стан, положення	експлікація
90.	눈앞이 아찔하다	думати про безнадійне, безнадійний стан, положення	експлікація
91.	눈에서 피눈물이 나다	переживати величезне горе	експлікація
92.	눈을 뜨고 볼 수가 없다	дивитися неможливо (про жахливе або відразливе)	експлікація
93.	눈이 풀리다	з глузду з'їхати	аналог
94.	«눈이 흐리다	з глузду з'їхати	аналог
95.	눈에 헛고미가 잡히다	як жид труситься (на купині); руки загребущі	аналог
96.	눈이 멀다	як жид труситься (на купині); руки загребущі	аналог
97.	눈이 빠다	як жид труситься (на купині); руки загребущі	аналог
98.	눈이 어둡다	як жид труситься (на купині); руки загребущі	аналог

99.	눈가림을 하다	обманювати іншого своєю зовнішністю	експлікація
100.	눈을 속이다	жаба пір'я має (та не літає)	аналог
101.	눈에 흠이 들어가다	Бог покликав кого; прийняти на душу; догоріла свічка до полицки; черви точать кого; чортики земки скачуть	аналог
102.	눈에 흠이 덮이다	Бог покликав кого; прийняти на душу; догоріла свічка до полицки; черви точать кого; чортики земки скачуть	аналог
103.	눈을 감다	Бог покликав кого; прийняти на душу; догоріла свічка до полицки; черви точать кого; чортики земки скачуть	аналог
104.	눈자가 꺼지다	Бог покликав кого; прийняти на душу; догоріла свічка до полицки; черви точать кого; чортики земки скачуть	аналог
105.	눈이 까매지도록 기다리다	проглядіти всі очі	аналог
106.	눈이 빠지게 기다리다	проглядіти всі очі	аналог

107.	눈에 익다	звичний для очей	калькування
108.	눈에 설다	незвичний для очей	калькування
109.	눈에 안 들어오다	не впадати в око	частковий еквівалент
110.	눈을 뜨다	відкривати очі	повний відповідник
111.	눈이 열리다	очі відкриваються	повний відповідник
112.	눈이 깜깜하다	турок небесний	аналог
113.	게 눈 감추듯	аж кипить у руках	аналог
114.	눈 깜짝할 사이	миттєво	буквальний переклад
115.	눈앞에 두다	дві (три) пісні – і вдома	аналог
116.	눈코 사이	з-під (з-перед) (самого) носа	аналог
117.	눈에 띄다	впадати (впасти і т. ін.) в око (в очі, у вічі)	частковий еквівалент
118.	입을 떼다	розтуляти (розтулити) рот (рота)	повний відповідник
119.	입을 열다	роззявляти (роззявити, розкривати, розкрити) рот (рота):	повний відповідник
120.	입 방아를 짚다	плескати язиком	аналог
121.	입을 나불대다	плескати язиком	аналог

122.	입에 곰팡이가 슬다	забути язика в роті	аналог
123.	입에 반창고를 붙이다	ні пари з уст	аналог
124.	입에 자물쇠를 채우다	рот на замок	повний відповідник
125.	입이 무겁다	тягнути (висмикувати і т. ін.) слова з рота	аналог
126.	입이 천근 같다	як (мов і т. ін.) води в рот набрати	аналог
127.	입에 꿀을 바른 말	медові слова	аналог
128.	입에 발린 소리	кадити фіміам	аналог
129.	입에 침이 마르다	підносити до небес; співати дифірамби	аналог
130.	입이 거칠다	чорний рот	частковий еквівалент
131.	입이 걸다	чорний рот	частковий еквівалент
132.	입이 더럽다	чорний рот	частковий еквівалент
133.	입에 오르다	плескати (поплескати) язиком (язиками)	аналог

134.	입을 내밀다	як чорна хмара	аналог
135.	입을 빼죽이다	як чорна хмара	аналог
136.	입이 귀밑까지 찢어지다	роззявляти (роззявити, розкривати, розкрити) рот (рота) (рот розривається до вух)	частковий еквівалент
137.	입이 벌어지다	роззявляти (роззявити, розкривати, розкрити) рот (рота)	повний відповідник
138.	입을 다물지 못하다	роззявляти (роззявити, розкривати, розкрити) рот (рота)	аналог
139.	입에서 젓내가 나다	з молоком на губах	аналог
140.	머리에 피도 마르지 않다	з молоком на губах	аналог
141.	코를 흘리다	з молоком на губах	аналог
142.	혀끝에 오르내리다	сікти язиками	аналог
143.	혀를 놀리다	ляпати язиком	частковий еквівалент
144.	혀끝에서 놀아나다	вітер у голові грає	аналог
145.	혀가 짧다	язик заплітається	частковий еквівалент
146.	혀가 꼬부라지다	язик заплітається	повний відповідник

147.	혀를 내밀다	брати на кпини (на кпин) кого, що	аналог
148.	혀를 차다	цокати язиком	калькування
149.	귀가 솔깃하다	розпустити вуха	аналог
150.	귀를 기울이다	нагострити (насторожити і т. ін.) вухо (вуха)	повний відповідник
151.	귀에 담다	розпустити вуха	аналог
152.	귀밖으로 듣다	пропускати (пропустити) повз вуха	частковий еквівалент
153.	한귀로 흘리다	в одне вухо влітає, а в інше вилітає	частковий еквівалент ++
154.	귀를 팔다	пускати з вуха у вухо (мимо вух)	аналог
155.	귀가 절벽이다	туге вухо	аналог
156.	귀가 타가버다	вухо (вуха) ріже	аналог
157.	귀에 코스일리다	вухо (вуха) ріже	повний відповідник
158.	귀에 코끌다	вуха в'януть	повний відповідник
159.	귀에 못이 박히다	прокричати (прогудіти, протуркати і т. ін.) вуха	аналог
160.	귀가 간지럽다	вуха горять	частковий еквівалент
161.	귀를 씻다	заспокоюватися	буквальний переклад

162.	귀에 들어오다	зрозуміти	буквальний переклад
163.	귀가 밝다	той, хто швидко дізнається новини	експлікація
164.	귀가 어둡다	останній, хто дізнається новини	експлікація
165.	코가 땅에 닿다	ніс під себе	аналог
166.	코빼도 안 보이다	не з'являтися де-небудь	експлікація
167.	코가 우뚝하다	закопювати (закопювати) носа	аналог
168.	코를 쭈다»	дерти (драти, задирати, задерти, задрати) носа (ніс)	повний відповідник
169.	코대가 높다	закопювати (закопювати) носа	аналог
170.	코대가 높다	наглий	буквальний переклад
171.	코대가 세다	закопювати (закопювати) носа	аналог
172.	코에 걸다	закопювати (закопювати) носа	аналог
173.	코에 걸다»	вести себе по-чоловічому, виконувати свої обов'язки	експлікація
174.	코가 삐뚤어지다	п'яний як барило	аналог
175.	코를 박다	захоплюватися чимось	буквальний переклад
176.	코가 빠지다	опускати (опустити, хнюпити, похнюпити, вішати, повісити і т. ін.) ніс (носа)	повний відповідник

177.	코끝이 짱하다	бути схвильованим (зворушеним)	буквальний переклад
178.	코가 납작해지다	впасти обличчям у салат; сісти в калюжу	аналог
179.	큰코를 다치다	губи надути	аналог
180.	내코가 석자	про людину, яка потрапила в скрутне становище	експлікація
181.	콧물 돈	незначна сума грошей	експлікація
182.	코를 흘리다	курча пухнасте; жовтодзьобе (жовтороте) горобеня	аналог
183.	코를 홀쩍거리다	шморгати носом	калькування
184.	코를 홀쩍거리다	розсипати кислиці; засміятися на кутні	аналог
185.	코아래 입	з-під (з-перед) (самого) носа; ніс у ніс під (перед) (самим (самісіньким)) носом	аналог
186.	코앞도 보지 못하다	далі (свого) носа не бачити	повний відповідник
187.	코앞에	з-під (з-перед) (самого) носа; ніс у ніс під (перед) (самим (самісіньким)) носом	аналог
188.	코를 맞대다	з-під (з-перед) (самого) носа; ніс у ніс під (перед) (самим (самісіньким)) носом	аналог

189.	눈이 높다	Людина, яка має високі стандарти або нереалістичні очікування, часто у контексті вибору партнера або прийняття рішень	експлікація
190.	눈이 뒤집히다	очі кров'ю налилися	аналог
191.	눈에 밝히다	хтось або щось постійно на думці	експлікація
192.	눈코 뜰 새 없다	вгору глянути ніколи (немає коли, немає часу і та ін.)	аналог
193.	눈을 붙이다	подрімати	буквальний переклад
194.	코가 높다	дерти голову (як попова кобила)	аналог
195.	코가 납작해지다	ламати шапку; гнути коліна; гнути спину; лизати руки; скакати на задніх лапах; гнути шию	аналог
196.	코를 찌르다	Мати сильний запах, який пробиває ніс	експлікація
197.	코앞에 닥치다	під носом (бути перед носом)	частковий еквівалент
198.	코가 비뚛어지다	лика не в'яже	аналог
199.	입이 무겁다	як (мов, ніби і та ін.) води в рот набрати	аналог
200.	입이 무겁다	ні пари з уст (з вуст, з рота, з губи)	аналог